

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ (завершення) Том V

Основні положення

Пояснювальна записка

Замовник:	Департамент будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури Івано-Франківської обласної державної адміністрації
-----------	---

Договір:	№72-01-2015 від 25.05.2015 р.
----------	-------------------------------

Директор інституту

І. Шпилевський

Заступник директора інституту
з наукової роботи, д.г.н

Ю. Палеха

Начальник інженерно-планувального відділу,
заступник директора

О.Головань

Начальник архітектурно-планувального
управління, головний архітектор проекту

В. Токар

Головний інженер проекту

В. Муха

Головний економіст проекту

О. Малишева

Начальник відділу НМЗМП

А. Економов

Схема планування території Івано-Франківської області (завершення) розроблена авторським колективом АПМ-1 (начальник – В.О. Токар) спільно зі спеціалістами інженерно-планувального відділу (начальник – О. Головань), у складі:

Архітектурно-планувальна частина

Головний архітектор проекту	В.О. Токар
Головний фахівець	Т.А. Шидловська
Провідний архітектор	Е.Е. Єфименко

Техніко-економічна частина

Головний економіст проекту, д. г. н.	Ю.М. Палеха
Завідуючий сектором регіональних досліджень, д. г. н.	Г.П. Підгрушний
Головний економіст	О.В. Малишева
Ст. науковий співробітник, к.г.н.	І.В. Соломаха
Науковий співробітник	О.М. Патиченко
Науковий співробітник	О.М. Лихогруд

Рекреаційно-оздоровча галузь

Головний інженер проекту	В.Г. Муха
Головний економіст	О.В.Малишева
Науковий співробітник	О.М. Патиченко

Природно-ресурсний потенціал, стан довкілля

Головний інженер проекту	В.Г. Муха
Провідний інженер	Н.В.Сугак

Транспорт

Керівник групи	О.В.Чубенко
----------------	-------------

Інженерна підготовка та захист території. Гідротехнічні заходи

Головний фахівець	Л.Г.Безкоровайна
Керівник групи	О.М.Геращенко

Інженерна інфраструктура

Головний спеціаліст	Д.Є.Гончаров
Провідний інженер	Г.М.Малюк
Керівник групи	О.В.Срібний
Провідний інженер	М.М.Лопатюк
Головний архітектор проекту	В.О. Токар

Демографічний прогноз до 2036 року виконали спеціалісти Інституту демографії та соціальних досліджень ім. В.М. Птухи НАН України

Зав. відділом міграційних досліджень, к. е. н.	О.В. Позняк
Головний економіст відділу економіки праці	Г.Ю. Швидка.

Підрозділ «Сільське господарство» (стан та проблеми розвитку сільського господарства; загальна схема розвитку продуктивних сил сільського господарства на перспективу) розроблялися к.е.н. О. Амбросенко.

Координаційно-адміністративну допомогу в роботі над проектуванням «Схеми планування території Івано-Франківської області (завершення)» надавав т.в.о. начальника Управління Департаменту будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури Івано-Франківської ОДА І.В.Шевчук.

СКЛАД ПРОЕКТУ

Найменування матеріалів		На чому виконано	Масштаб	арх./інв. №
<i>I. Графічні матеріали</i>				
1.	Схема розміщення регіону в плану-вальному структурі території України	Папір ламінований, папір	1:250 000	арх. 190247
2.	План сучасного використання території.	Папір ламінований, папір	1:100 000	арх. 190248
3.	Комплексна оцінка території. Схема природно-ресурсного потенціалу	Папір ламінований, папір	1:200 000	арх. 190249
4.	Комплексна оцінка території. Схема природно-техногенної небезпеки	Папір	1:100 000	арх. 190250
5.	Схема захисту територій від небезпечних геологічних і гідрогеологічних процесів	Папір	1:100 000	арх. 190251
6.	Схема розташування об'єктів культурної спадщини	Папір	1:100 000	арх. 190252
7.	Проектний план (основне креслення)	Папір ламінований, папір	1:100 000	арх. 190253
8.	Схема транспорту	Папір ламінований, папір	1:100 000	арх. 190254
9.	Схема водопостачання та каналізації	Папір	1:100 000	026476 дск
10.	Схема електропостачання	Папір	1:100 000	арх. 190255
11.	Схема магістральних трубопроводів	Папір	1:100 000	арх. 190256
12.	Пофакторна оцінка потенціалу та рівня розвитку адміністративно-територіальних одиниць	Папір ламінований, Папір	1:500 000	арх. 190257
13.	Креслення. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони). Особливий період.	Папір ламінований, папір	1:200 000	інв. 026477 дск
14.	Креслення. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони). Мирний час.	Папір ламінований, папір	1:200 000	інв. 026478 дск
<i>II. Текстові матеріали</i>				
1.	Пояснювальна записка (Том I) (Місце області в Генеральній схемі планування території України, демографічний прогноз, перспективи та визначення пріоритетних напрямків розвитку господарського комплексу, пропозиції по розвитку функціонально-планувальних елементів області, основні показники).	Книга		арх. 91309
2.	Пояснювальна записка (Том II) (Природно-ресурсний потенціал, стан довкілля, транспорт, інженерна підготовка території, гідротехнічні заходи, інженерне обладнання території).	Книга		арх. 91310
3.	Пояснювальна записка (Том III) (Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини)	Книга		арх. 91311
4.	Пояснювальна записка (Том IV) (Пропозиції по реалізації рішень схеми)	Книга		арх. 91312
5.	Пояснювальна записка (Том V) (Основні положення)	Книга		арх. 91313
6.	Розділ «Водопостачання та каналізація»	Брошура		інв. 026479 дск

7.	Пояснювальна записка. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на особливий період.	Книга	інв. 026480 дск
8.	Пояснювальна записка. Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час.	Книга	інв. 026481 дск
<i>III. Матеріали на цифрових носіях</i>			
1.	Схеми та пояснювальні записки у цифровому вигляді.	CD-диск	арх. 190
2.	Водопостачання та каналізація (брошура та схема)	CD-диск	інв. 693 дск
3.	Розділ ІТЗ ЦЗ (ЦО) на особливий період та мирний час (пояснювальні записки та схеми)	CD-диск	інв. 694 дск

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
I. РОЗВИТОК ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У МІЖОБЛАСНІЙ СИСТЕМІ РОЗСЕЛЕННЯ	9
II. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	10
III. ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОГНОЗ	15
IV. ПРОПОЗИЦІЇ ПО РОЗВИТКУ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕРИТОРІЇ ОБЛАСТІ	20
4.1. Зона урбанізації	20
4.2. Зони переважного оздоровчо-рекреаційного освоєння	21
4.3. Зони впливу міжнародних транспортних коридорів (у вузлах перетину з магістральною дорожньою мережею України)	25
4.4. Райони переважної сільськогосподарської діяльності	26
V. ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ	28
VI. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ГАЛУЗІ	30
6.1. Природно-кліматичні передумови та можливості	30
розвитку рекреаційно-оздоровчої галузі.	30
6.1. Розвиток рекреаційно-оздоровчої галузі.	35
VII. ТРАНСПОРТ	42
7.1 Автомобільні дороги і автотранспорт	42
7.2 Автомобільний транспорт	44
7.3 Легковий транспорт	44
7.4 Залізниця	45
7.5 Пункти пропуску	45
7.6 Повітряний транспорт	46
VIII. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ. ГІДРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ	47
IX. ІНЖЕНЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА	49
9.1. Водопостачання	49
9.2. Каналізація	50
9.3. Енергопостачання	50
9.4. Газопостачання	51
9.5. Теплопостачання	52
9.6. Санітарне очищення	52
X. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ	54
XI. ДОКУМЕНТИ	56

ПЕРЕДМОВА

Схема планування території Івано-Франківської області (завершення) виконана Державним підприємством Українським державним науково-дослідним інститутом проектування міст "Діпромисто" імені Ю.М. Білоконя згідно договору №72-01-2015 від 25.05.2015 р., укладеного з Департаментом будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури Івано-Франківської обласної державної адміністрації.

Правовою підставою для проведення робіт з проектування схеми планування території Івано-Франківської області (завершення) є рішення шостого демократичного скликання 35 сесія Івано-Франківської обласної ради від 23.04.2015 р. за №1601-35/2015 («Про внесення змін до регіональної цільової програми містобудівного кадастру Івано-Франківської області на 2012 – 2016 роки»).

Розроблення Схеми виконано спеціалістами ДП УДНДІПМ «Діпромисто» імені Ю.М.Білоконя і складається з наступних етапів:

- «Концепція. Оцінка стану і прогноз економічного розвитку області», 2009 р.
- «Програма містобудівного кадастру» (транспорт, інженерна підготовка та захист території, інженерна інфраструктура, прогноз та визначення пріоритетних напрямків розвитку господарського комплексу області), 2009 р.
- «Проектування схеми планування території Івано-Франківської області (продовження)», 2012 р.
- «Схема планування території Івано-Франківської області (завершення)», 2015 р.

Схема планування території Івано-Франківської області (завершення) є завершальною частиною «Схеми планування території Івано-Франківської області», і складається з чотирьох томів записок та графічної частини. Склад записок:

- Том I (Місце області в Генеральній схемі планування території України, демографічний прогноз, перспективи розвитку територіальної організації та структури господарства, пропозиції по розвитку функціонально-планувальних елементів, основні показники);
- Том II (Природно-ресурсний потенціал, стан навколишнього природного середовища, транспорт, інженерна підготовка території, гідротехнічні заходи, інженерне обладнання території, основні показники);
- Том III (Охорона нерухомих об'єктів культурної спадщини);
- Том IV (Пропозиції по реалізації рішень схеми);
- Том V (Основні положення);
- Розділ «Водопостачання, водовідведення» (брошура).

Текстові та графічні матеріали виконуються на паперових носіях та в електронному вигляді.

Розділ інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) виконується за окремими завданнями:

- Завдання на розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) на мирний час;
- Завдання на розроблення розділу ІТЗ ЦЗ (ЦО) на особливий період.

Завдання погоджено начальником Головного управління ДСНС України в Івано-Франківській області Чернецьким В.В. 16 липня 2015 р. Розділ ІТЗ ЦЗ (ЦО) має текстову частину та графічні матеріали і виконуються на паперових носіях та в електронному вигляді.

При проектуванні схеми планування території Івано-Франківської області (завершення) використані матеріали, надані департаментами та управліннями Івано-Франківської облдержадміністрації, зокрема: Управлінням Департаменту будівництва, житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури Івано-Франківської ОДА, Департаментом міжнародного співробітництва, євроінтеграції та розвитку туристичної інфраструктури; Управління екології та природних ресурсів, Департамент економіки, Департамент агропромислового розвитку, Департамент промисловості та інфраструктури, Управління з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Івано-Франківської ОДА. Крім того, вихідні дані надані: Головним управлінням статистики в Івано-Франківській області; Головним управлінням Держгеокадастру в Івано-Франківській області; Службою автомобільних доріг в Івано-Франківській області, УМВС України в Івано-Франківській області, Івано-Франківським обласним управлінням водних ресурсів.

Схема планування території Івано-Франківської області розроблена відповідно до Державних будівельних норм України “Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях” ДБН Б.1.1-13:2012 (2012 р.), а також інших нормативних документів.

Основним документом містобудівної документації національного рівня є Закон України “Про Генеральну схему планування території України”.

Схема планування території Івано-Франківської області розроблена із використанням ГІС-технологій та ArcGIS (ArcView 3.2) на основі електронної цифрової карти, створеної за матеріалами “Київгеоінформатики”.

Схема розробляється на розрахунковий термін – 2036 рік.

І. РОЗВИТОК ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У МІЖОБЛАСНІЙ СИСТЕМІ РОЗСЕЛЕННЯ

Відповідно до Генеральної схеми планування території України Івано-Франківська область входить до складу Львівської міжобласної системи розселення. Загальна площа Львівської МСР складає 96,8 тис. км², чисельність населення за станом на початок 2015 року – 8294,1 тис. осіб, у т.ч. міського – 50 %. Питома вага області у МСР та в Україні показана у табл.1-1.

Таблиця 1-1.

**Питома вага Івано-Франківської області у Львівській МСР
та в Україні (в %)**

Адміністративно-територіальна одиниця	У території		У населенні	
	Львівської МСР	України	Львівської МСР	України
Івано-Франківська область	14,4	2,3	16,7	3,2

Для забезпечення 1,5-годининої доступності населення до комплексу установ епізодичного, стандартного і, частково, спеціалізованого обслуговування, передбачене формування мережі міжрайонних систем розселення. Крім обласних центрів, центрами міжрайонних систем розселення Генеральною схемою визначені, як правило, міста обласного підпорядкування з мінімальною чисельністю населення 50 тис. чол. та зоною впливу – 150-200 тис. чоловік.

Відповідно до Генеральної схеми в межах області формується 2 міжрайонні системи розселення (МРСР)¹:

- Івано-Франківська (центр – Івано-Франківськ);
- Коломийська (центр – Коломия).

Структура систем розселення області за чисельністю населення та територією наводиться у табл.2.

Таблиця 1-2.

Структура системи розселення Івано-Франківської області

Міжрайонні системи розселення	Територія		Населення	
	тис.км ²	% від області	тис. чол.	% від області
Івано-Франківська	9,3	66,9	982,4	71,0
Коломийська	4,6	33,1	400,2	29,0
Івано-Франківська область	13,9	100	1382,6	100

Відповідно до рішень Генеральної схеми планування території на перспективу Івано-Франківська область розвивається як важлива складова західного регіону України. Головними регіональними компонентами, що визначатимуть розвиток області у регіоні є:

1. Формування міжнародного транспортного коридору Крітський №5.
2. Наявність значного природно-ресурсного потенціалу, зумовлене проходженням через область Карпат.

Близькість до кордонів

¹ З метою оптимізації системи розселення області в контексті утворення територіальних громад пропонується виділити на цьому рівні додатково Калуську систему.

II. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Становлення перспективної моделі господарства Івано-Франківської області спрямоване на:

1. Ефективне використання існуючого природно-ресурсного потенціалу території області в першу чергу:

- технічну модернізацію матеріально-технічної бази та впровадження сучасних та безпечних технологічних процесів у гірничо-хімічній, нафтогазовій та деревообробній промисловості, що повинно забезпечити високопродуктивну роботу галузей і, як результат, сталий соціально-економічний розвиток регіону;
- відновлення на новій технічній базі центрів з видобування та обробки родовищ хімічної сировини, будівельних матеріалів, сільськогосподарської та лісгосподарської продукції.

2. Покращення екологічної ситуації у регіоні, зокрема шляхом будівництва станцій та заводів з переробки твердих побутових відходів у найбільших господарських центрах та вузлах Івано-Франківської області, впровадження на виробництві екофільних технологій тощо.

3. Максимальне використання сприятливого транспортно-географічного положення Івано-Франківської області та високої транзитивності її території, зокрема:

- побудову транзитної європейської залізничної колії з Польщі через Львів – Івано-Франківськ – Чернівці до Румунії;
- заходи щодо будівництві та подальшого обслуговування системи автошляхів, що планується реконструювати та прокласти через територію Івано-Франківської області;
- використання переваг близького розміщення Івано-Франківщини до західного кордону України з метою об'єднання економічних та інвестиційних ресурсів та міжрегіональної співпраці при розробці масштабних інноваційних проектів або вирішенні спільних соціально-економічних та екологічних проблем.

4. Зменшення територіальних диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку адміністративних районів області шляхом:

- розбудови соціальної інфраструктури у сільській місцевості, особливо в периферійних гірських зонах регіону, та комунальної інфраструктури у невеликих міських поселеннях;
- формування локальних ядер соціально-економічного зростання, які консолідують територію та генерують імпульси розвитку.

Оптимальним для розвитку господарського комплексу на перспективу бачиться інноваційний варіант розвитку господарства області, пов'язаний з його всебічною модернізацією, структурною трансформацією промисловості, сільського господарства, транспорту, зв'язку та їх інтеграцією з інноваційним та науково-освітнім комплексом регіону. Саме ця модель відповідала б постіндустріальній спрямованості господарського розвитку Івано-Франківської області.

Враховуючи це була розроблена перспективна структура господарства Івано-Франківської області, яка відповідає його інноваційній моделі розвитку (табл. 2-1).

Таблиця 2-1

**Прогноз галузевої структури господарства
Івано-Франківської області (за чисельністю зайнятих)**

Види економічної діяльності	2014р.		2036р.	
	Тис. осіб	%	Тис. осіб	%
Виробнича сфера	273,0	49,8	260,3	41,0
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	155,3	28,3	88,9	14,0
Промисловість	68,7	12,6	95,2	15,0
Будівництво	25,4	4,6	38,1	6,0
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	23,6	4,3	38,1	6,0
Невиробнича сфера	274,8	50,2	374,5	59,0
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	99,6	18,2	90,5	14,2
Тимчасове розміщування й організація харчування	7,9	1,4	12,5	2,0
Інформація та телекомунікації	3,6	0,6	7,5	1,2
Фінансова та страхова діяльність	4,9	0,9	13,5	2,1
Операції з нерухомим майном	3,8	0,7	11,5	1,8
Професійна наукова та технічна діяльність	7,7	1,4	12,8	2,0
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	7,4	1,4	7,5	1,2
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	22,8	4,2	25,4	4,0
Освіта	55,7	10,2	75,2	11,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	38,3	7,0	77,9	12,3
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	7,1	1,3	25,2	4,0
Інші види економічної діяльності	16,0	2,9	15,0	2,4
Всього по видах економічної діяльності	547,8	100,0	634,8	100,0

Види економічної діяльності	2014р.		2036р.	
	Тис. осіб	%	Тис. осіб	%
Самозайняте населення, студенти, безробітні у працездатному віці	271,5		129,9	
Населення у працездатному віці	819,3	59,3	764,7	51,2
Все населення	1382,6		1493,6	

Інноваційний варіант розвитку передбачає створення в регіоні близько 105 тисяч нових робочих місць, що дозволить істотно зменшити чисельність самозайнятого населення та скоротити його міграційний відтік за межі регіону та держави.

Промисловість

Промислове виробництво Івано-Франківської області сьогодні характеризується нераціональною, певною мірою деформованою, структурою. Це робить регіон надзвичайно вразливим стосовно коливань кон'юнктури міжнародних ринків і потребує диверсифікації структури промисловості. Така диференціація повинна в першу чергу передбачати ріст середньо- та високотехнологічних виробництв машинобудування, хімічної, лісової та деревообробної промисловості, металообробки тощо. При цьому ключове значення має розвиток галузей промисловості, що забезпечують розширення внутрішньорегіональних ринків продукції харчової та легкої промисловості.

Дані положення були покладені в основу прогнозу структури промисловості області на 2036 р. за інноваційним сценарієм розвитку (табл. 2-2).

Таблиця 2-2

Прогноз галузевої структури промисловості Івано-Франківської області за чисельністю зайнятих

Види промислової діяльності	2014р.		2036 р.	
	Тис. осіб	%	Тис. осіб	%
Промисловість	68,7	100,0	95,2	100,0
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	5,8	12,2	10,5	11,0
Переробна промисловість	48,7	70,9	70,4	73,9
з неї:				
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	11,5	9,9	8,6	9,0
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	2,8	4,0	6,7	7,0
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	6,7	9,7	10,7	11,2
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	3,4	4,9	2,0	2,1
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	5,2	7,6	8,9	9,3

Види промислової діяльності	2014р.		2036 р.	
	Тис. осіб	%	Тис. осіб	%
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1,0	1,5	1,0	1,1
виробництво гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції	9,1	13,2	7,8	8,2
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	2,1	3,1	2,9	3,0
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	0,6	0,9	20,9	22,0
виробництво електричного устаткування	0,6	0,9		
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	3,0	4,4		
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	0,8	1,2		
виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	1,9	2,8		
інші галузі промисловості	-	-	0,9	1,0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	9,9	14,4	14,3	15,1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	4,3	6,3		

В центральній частині області на основі модернізації виробництва, його часткової переспеціалізація та розширення має бути реструктуризований Івано-Франківський виробничий вузол. Крім самого Івано-Франківська до його складу мають увійти Богородчани, Тисмениця, Тлумач та інші господарські центри, що перебувають в зоні інтенсивного економічного впливу обласного центру.

Подальший розвиток має отримати Калусько-Долинський виробничий вузол.

В південній частині регіону на основі формування ядер соціально-економічного зростання в Коломиї, Городенці, Снятині та Косові має постати цілий *ареал* розвитку.

В північній частині області регіональна мережа транспортних магістралей здатна виступити в якості з'єднуючого елементу у формуванні дуги полюсів господарського розвитку області. Вона має включити в себе Рогатин, Бурштин та Галич.

Вирішення завдань трансформації територіальної структури господарства регіону ґрунтується в першу чергу на створенні тут сприятливих умов для залучення інвестицій і може бути забезпеченим на основі формування індустріальних парків, спеціалізація яких відповідала б основним напрямкам розвитку господарства області. В Івано-Франківську, Калуші та Коломиї є необхідні передумови для створення технопарків та інноваційних «інкубаторів». Зокрема на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти та газу створено ТОВ «Нафтогазовий науково-технічний парк».

Сільське господарство

Соціально-економічними пріоритетами розвитку сільського господарства області є реалізація потенціалу шляхом раціонального та ефективного використання наявних ресурсів, що матиме позитивні економічні і соціальні наслідки.

Зростання виробництва сільськогосподарської продукції та доступність її на продовольчому ринку області дозволить споживання продовольчих продуктів, що тривалий час було обмеженим, довести до наукових норм харчування.

Інтенсифікація розвитку галузей сільського господарства області сприятиме підвищенню рівня доходів населення.

Сільськогосподарський простір збагатиться у конкурентному середовищі сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, а також окремих громадян, що вийдуть з пропозицією на ринок.

Критеріями оптимальності розвитку й розміщення галузей сільського господарства є наступне:

- продовольче забезпечення населення регіону з урахуванням наукових норм споживання за рахунок власного виробництва, що виокремлює соціальну складову ефективності виробництва;
- забезпечення працездатного сільського населення робочими місцями в товарному секторі сільського господарства і зайнятість селян у приватних присадибних та фермерських господарствах;
- мінімізація антропогенного навантаження на природне середовище, попередження процесів його деградації й пейоризації.

В процесі аналізу структури земельних та агро-кліматичних ресурсів було визначено напрямки спеціалізації галузі в просторі адміністративних регіонів. Зокрема, було виділено два райони спеціалізації:

- гірський район – молочно-м'ясне скотарство, вівчарство, картоплярство, овочівництво (Богорадчанський, Верховинський, Долинський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський райони);
- рівнинний район - зернове господарство, буряківництво, виробництво ріпаку, плідівництво, свинарство, птахівництво (Галицький, Городенківський, Калуський, Коломийський, Рогатинський, Снятинський, Тисменицький, Тлумацький райони).

III. ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОГНОЗ

Івано-Франківська область у демографічному відношенні є одним із найблагополучніших регіонів України. Зниження чисельності населення тут почалося пізніше, ніж в цілому по Україні та відбувається не такими швидкими темпами. Після перепису 2001 р. чисельність наявного населення Івано-Франківської області зменшилася лише на 1,9% і на початок 2015 р. склала 1382,1 тис. осіб. Питома вага міського населення області постійно зростала з 42,0% за переписом 2001 р. до 43,5% – на початок 2015 р. (рис. 3-1).

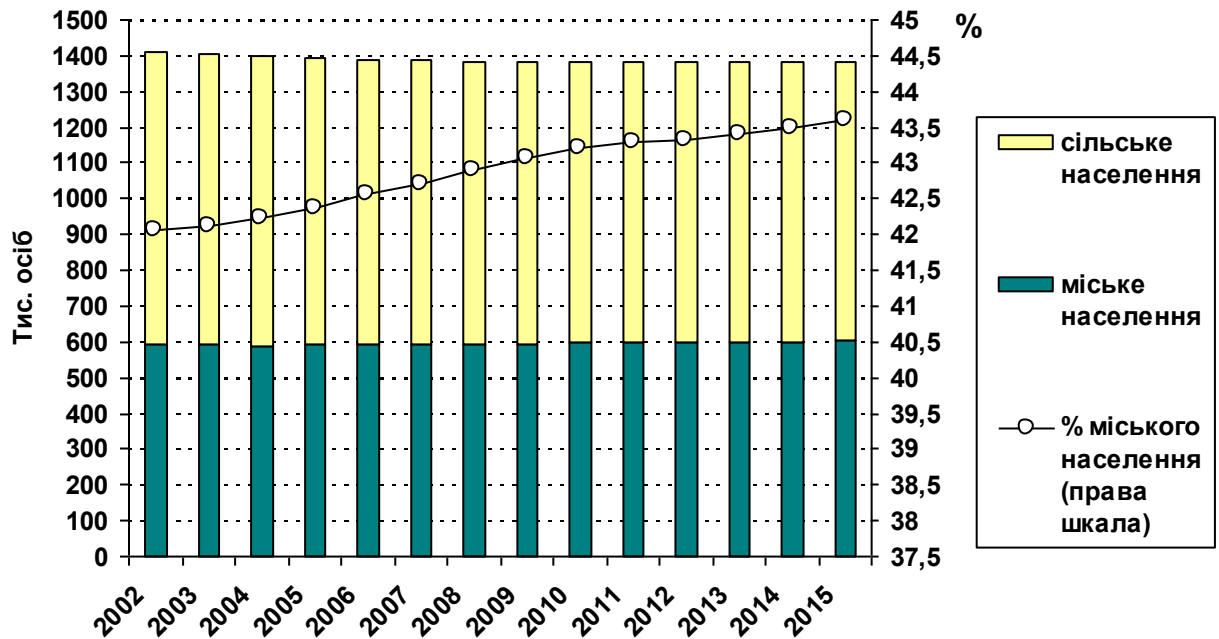

Рис. 3-1. **Динаміка чисельності наявного населення Івано-Франківської області (на початок відповідного року)**

Джерело: побудовано за даними Держстату України

В проекті були проаналізовані дві моделі динаміки населення області – реалістичний та оптимістичний.

Оптимістичний варіант прогнозу передбачає, що чисельність населення Івано-Франківської області зросте на 7,4%, в розрізі абсолютних показників це збільшення становитиме 111,0 тис. осіб. Зростання чисельності мешканців буде характерним як для сільської місцевості (на 6,3%), так і для міст області (на 8,9%). Незважаючи на те, що приріст міського населення області відбуватиметься інтенсивнішими темпами, наприкінці періоду серед мешканців області все одно переважатимуть селяни, частка цієї групи населення становитиме на початок 2036 р. 55,7%, це на 1,0 відсотковий пункт менше, ніж на початок прогнозного періоду.

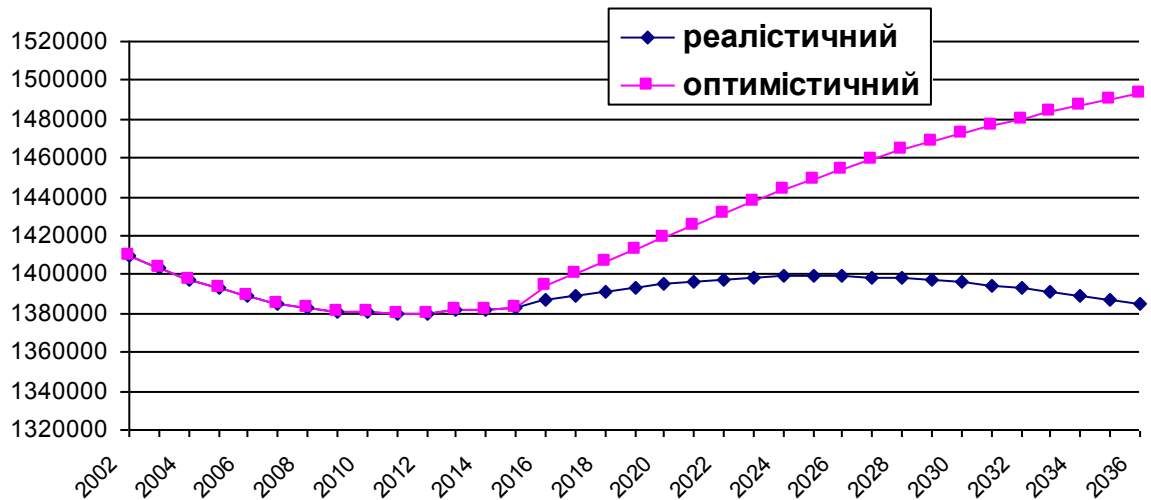

Рис. 3-2. Динаміка чисельності населення Івано-Франківської області за варіантами прогнозу

Згідно з реалістичним варіантом, чисельність населення Івано-Франківської області збільшиться за роки прогнозу лише на 2,6 тис. осіб, що у вимірі відносних показників складає 0,19%. Очікується, що на початок 2036 р. в області проживатиме 1385,2 тис. осіб, 56,0% з них мешкатимуть у сільських населених пунктах.

Трансформація вікового складу населення матиме негативні наслідки для розвитку ринку праці області, оскільки передбачає зменшення частки осіб працездатного віку серед мешканців Івано-Франківщини. На початок 2036 р. питома вага цієї категорії осіб складатиме 53,0%, що на 7,1 відсоткового пункту менше, ніж на початок прогнозного горизонту. Частка осіб працездатного віку у містах становитиме наприкінці періоду 54,0%, у селах – 52,1%.

На підставі всебічного аналізу можливостей реалізації як реалістичного, так і оптимістичного варіанту прогнозу динаміки чисельності населення для подальших розрахунків у схемі планування території Івано-Франківської області вибраний оптимістичний варіант прогнозу, за яким чисельність населення області у 2036 р. становитиме 1493,6 тис. осіб (табл. 3).

Таблиця 3.1

Вікова структура населення Івано-Франківської області у розрізі районів (оптимістичний варіант прогнозу)

	2014				2016				2021				2026				2031				2036			
Територія	0-15	Працевдатний вік	Старше працевдатного	Всього	0-15	Працевдатний вік	Старше працевдатного	Всього	0-15	Працевдатний вік	Старше працевдатного	Всього	0-15	Працевдатний вік	Старше працевдатного	Всього	0-15	Працевдатний вік	Старше працевдатного	Всього	0-15	Працевдатний вік	Старше працевдатного	Всього
Івано-Франківська область	249,4	819,3	313,9	1382,6	257,8	814,2	322,7	1394,7	285,1	783,4	356,5	1425,0	298,9	769,5	386,0	1454,4	300,1	763,8	412,6	1476,5	290,6	764,7	438,3	1493,6
Міське населення	103,1	368,7	130,9	602,7	106,7	365,6	135,8	608,1	117,5	352,0	155,6	625,1	121,4	348,7	170,5	640,6	123,2	346,7	182,4	652,3	120,3	347,0	194,0	661,3
Сільське населення	146,3	450,6	183,0	779,9	151,1	448,6	186,9	786,6	167,6	431,4	200,9	799,9	177,5	420,8	215,5	813,8	176,9	417,1	230,2	824,2	170,3	417,7	244,3	832,3
Івано-Франківськ (міськрада)	44,2	156,5	47,1	247,8	41,3	157,8	52,0	251,1	47,1	155,3	61,1	263,5	50,1	157,0	68,3	275,4	52,0	159,4	74,6	286,0	51,7	162,8	81,0	295,5
Міське населення	37,8	144,8	46,0	228,6	38,2	146,5	48,8	233,5	43,5	144,1	57,6	245,2	46,1	145,8	64,4	256,3	47,8	148,0	70,4	266,2	47,6	151,1	76,5	275,2
Сільське населення	6,4	11,7	1,1	19,2	3,1	11,3	3,2	17,6	3,6	11,2	3,5	18,3	4,0	11,2	3,9	19,1	4,2	11,4	4,2	19,8	4,1	11,7	4,5	20,3
Болехів (міськрада)	4,0	12,3	5,3	21,6	4,2	12,1	5,5	21,8	4,6	11,7	6,1	22,4	4,8	11,4	6,8	23,0	4,8	11,3	7,4	23,5	4,7	11,3	7,9	23,9
Міське населення	1,8	6,1	2,9	10,8	1,9	5,9	3,1	10,9	2,0	5,6	3,6	11,2	2,1	5,5	3,9	11,5	2,1	5,3	4,2	11,6	2,0	5,3	4,4	11,7
Сільське населення	2,2	6,2	2,4	10,8	2,3	6,2	2,4	10,9	2,6	6,1	2,5	11,2	2,7	5,9	2,9	11,5	2,7	6,0	3,2	11,9	2,7	6,0	3,5	12,2
м. Калуш	11,8	42,6	13,2	67,6	11,9	41,2	14,2	67,3	12,9	38,8	16,0	67,7	13,0	37,6	17,2	67,8	12,9	36,6	18,0	67,5	12,3	35,8	18,7	66,8
м. Коломия	9,4	39,3	12,6	61,3	10,1	37,8	13,3	61,2	11,0	35,7	15,0	61,7	11,1	34,6	16,2	61,9	11,1	33,7	17,0	61,8	10,6	33,0	17,7	61,3
Яремче (міськрада)	5,7	12,3	5,0	23	5,0	12,9	5,5	23,4	5,6	12,7	6,4	24,7	6,0	12,8	7,2	26,0	6,2	13,1	7,9	27,2	6,2	13,5	8,6	28,3
Міське населення	2,6	6,6	3,3	12,5	2,5	6,8	3,4	12,7	2,7	6,7	4,0	13,4	2,9	6,6	4,6	14,1	3,0	6,7	4,9	14,6	2,9	6,8	5,5	15,2
Сільське населення	3,1	5,7	1,7	10,5	2,5	6,1	2,1	10,7	2,9	6,0	2,4	11,3	3,1	6,2	2,6	11,9	3,2	6,4	3,0	12,6	3,3	6,7	3,1	13,1
Богородчанський район	14,2	41,0	15,1	70,3	15,1	41,9	15,6	72,6	17,3	41,5	17,7	76,5	18,8	41,9	19,7	80,4	19,4	42,9	21,8	84,1	19,2	44,3	24,1	87,6
Міське населення	2,3	7,2	2,3	11,8	2,5	7,3	2,5	12,3	2,8	7,2	2,8	12,8	3,0	7,3	3,2	13,5	3,1	7,5	3,4	14,0	3,1	7,6	3,8	14,5
Сільське населення	11,9	33,8	12,8	58,5	12,6	34,6	13,1	60,3	14,5	34,3	14,9	63,7	15,8	34,6	16,5	66,9	16,3	35,4	18,4	70,1	16,1	36,7	20,3	73,1

Верховинський район	7,6	17,2	5,7	30,5	7,0	17,9	6,1	31,0	7,9	17,7	7,0	32,6	8,6	17,9	7,8	34,3	8,9	18,3	8,6	35,8	8,9	18,9	9,4	37,2
Міське населення	1,2	3,4	1,2	5,8	1,2	3,5	1,2	5,9	1,4	3,4	1,4	6,2	1,5	3,5	1,6	6,6	1,5	3,6	1,8	6,9	1,6	3,7	1,9	7,2
Сільське населення	6,4	13,8	4,5	24,7	5,8	14,4	4,9	25,1	6,5	14,3	5,6	26,4	7,1	14,4	6,2	27,7	7,4	14,7	6,8	28,9	7,3	15,2	7,5	30,0
Галицький район	9,3	35,2	16,0	60,5	10,7	33,4	15,8	59,9	11,3	30,7	16,9	58,9	11,4	28,9	17,5	57,8	10,9	27,5	18,0	56,4	10,1	26,4	18,4	54,9
Міське населення	4,4	14,3	5,0	23,7	4,6	13,8	5,2	23,6	4,9	13,0	5,7	23,6	4,9	12,6	6,3	23,8	4,8	12,2	6,6	23,6	4,6	11,9	6,9	23,4
Сільське населення	4,9	20,9	11,0	36,8	6,1	19,6	10,6	36,3	6,4	17,7	11,2	35,3	6,5	16,3	11,2	34,0	6,1	15,3	11,4	32,8	5,5	14,5	11,5	31,5
Городенківський район	8,3	30,3	15,7	54,3	9,3	28,8	15,2	53,3	9,9	26,0	15,7	51,6	9,7	24,0	16,2	49,9	9,2	22,4	16,4	48,0	8,3	21,0	16,6	45,9
Міське населення	1,5	6,3	3,2	11,0	1,8	5,9	3,2	10,9	1,9	5,4	3,4	10,7	1,9	5,1	3,5	10,5	1,8	4,8	3,7	10,3	1,7	4,5	3,8	10,0
Сільське населення	6,8	24,0	12,5	43,3	7,5	22,9	12,0	42,4	8,0	20,6	12,3	40,9	7,8	18,9	12,7	39,4	7,4	17,6	12,7	37,7	6,6	16,5	12,8	35,9
Долинський район	14,4	40,1	15,4	69,9	14,1	40,5	16,0	70,6	15,7	39,0	17,8	72,5	16,5	38,5	19,4	74,4	16,6	38,4	20,9	75,9	16,2	38,7	22,3	77,2
Міське населення	4,7	13,5	4,8	23,0	4,8	13,0	4,8	22,6	4,9	12,2	5,5	22,6	4,8	11,8	6,0	22,6	4,8	11,4	6,2	22,4	4,6	11,1	6,4	22,1
Сільське населення	9,7	26,6	10,6	46,9	9,3	27,5	11,2	48,0	10,8	26,8	12,3	49,9	11,7	26,7	13,4	51,8	11,8	27,0	14,7	53,5	11,6	27,6	15,9	55,1
Калуський район	9,8	35,3	14,7	59,8	11,3	35,4	14,8	61,5	12,7	34,0	16,5	63,2	13,6	33,5	17,8	64,9	13,6	33,3	19,4	66,3	13,1	33,5	20,8	67,4
Міське населення	0,7	1,4	0,6	2,7	0,5	1,5	0,8	2,8	0,5	1,4	1,0	2,9	0,5	1,4	1,0	2,9	0,5	1,4	1,1	3,0	0,5	1,5	1,0	3,0
Сільське населення	9,1	33,9	14,1	57,1	10,8	33,9	14,0	58,7	12,2	32,6	15,5	60,3	13,1	32,1	16,8	62,0	13,1	31,9	18,3	63,3	12,6	32,0	19,8	64,4
Коломийський район	18,1	59,0	22,9	100,0	19,3	58,7	22,9	100,9	21,4	55,7	25,0	102,1	22,4	54,0	26,9	103,3	22,2	53,1	28,5	103,8	21,2	52,6	30,1	103,9
Міське населення	2,5	7,2	3,2	12,9	2,6	7,1	3,1	12,8	2,8	6,7	3,6	13,1	2,8	6,6	3,9	13,3	2,8	6,5	4,1	13,4	2,7	6,4	4,4	13,5
Сільське населення	15,6	51,8	19,7	87,1	16,7	51,6	19,8	88,1	18,6	49,0	21,4	89,0	19,6	47,4	23,0	90,0	19,4	46,6	24,4	90,4	18,5	46,2	25,7	90,4
Косівський район	16,2	51,6	20,7	88,5	17,8	50,7	20,5	89,0	18,7	49,9	22,0	90,6	19,7	48,8	23,6	92,1	19,6	48,1	25,3	93,0	18,8	47,9	27,0	93,7
Міське населення	2,3	8,6	3,9	14,8	2,7	8,5	3,6	14,8	2,9	8,3	4,0	15,2	3,0	8,2	4,2	15,4	3,0	8,0	4,6	15,6	2,9	8,0	4,8	15,7
Сільське населення	13,9	43,0	16,8	73,7	15,1	42,2	16,9	74,2	15,8	41,6	18,0	75,4	16,7	40,6	19,4	76,7	16,6	40,1	20,7	77,4	15,9	39,9	22,2	78,0
Надвірнянський район	25	66,4	24,2	115,6	24,1	68,5	24,4	117,0	27,0	68,0	26,1	121,1	28,8	67,8	28,7	125,3	29,3	68,4	31,1	128,8	28,9	69,5	33,4	131,8
Міське населення	8,3	24,7	10,1	43,1	8,3	25,8	9,5	43,6	9,6	25,2	10,3	45,1	9,9	25,2	11,5	46,6	10,2	25,4	12,3	47,9	10,1	25,6	13,3	49,0
Сільське населення	16,7	41,7	14,1	72,5	15,8	42,7	14,9	73,4	17,4	42,8	15,8	76,0	18,9	42,6	17,2	78,7	19,1	43,0	18,8	80,9	18,8	43,9	20,1	82,8
Рогатинський	5,4	22,1	14,4	41,9	6,4	20,1	13,4	39,9	6,3	17,2	13,2	36,7	5,9	15,0	13,0	33,9	5,2	13,3	12,5	31,0	4,5	11,9	12,0	28,4

район																								
Міське населення	1,2	5,7	2,4	9,3	1,7	5,0	2,3	9,0	1,7	4,5	2,5	8,7	1,6	4,1	2,6	8,3	1,5	3,8	2,6	7,9	1,4	3,5	2,6	7,5
Сільське населення	4,2	16,4	12,0	32,6	4,7	15,1	11,1	30,9	4,6	12,7	10,7	28,0	4,3	10,9	10,4	25,6	3,7	9,5	9,9	23,1	3,1	8,4	9,4	20,9
Рожнятівський район	14,2	41,8	17,3	73,3	14,8	41,8	18,0	74,6	16,3	40,1	20,0	76,4	17,1	39,3	21,7	78,1	17,2	39,0	23,2	79,4	16,6	39,0	24,8	80,4
Міське населення	4,3	12,3	5,7	22,3	4,4	12,1	6,0	22,5	4,6	11,4	6,8	22,8	4,7	11,1	7,3	23,1	4,7	10,9	7,6	23,2	4,5	10,7	8,1	23,3
Сільське населення	9,9	29,5	11,6	51,0	10,4	29,7	12,0	52,1	11,7	28,7	13,2	53,6	12,4	28,2	14,4	55,0	12,5	28,1	15,6	56,2	12,1	28,3	16,7	57,1
Снятинський район	10,9	38,5	16,3	65,7	11,8	37,7	16,7	66,2	13,2	35,8	18,0	67,0	13,7	34,6	19,5	67,8	13,5	34,0	20,7	68,2	12,9	33,6	21,8	68,3
Міське населення	2,3	8,0	3,9	14,2	2,3	7,8	4,0	14,1	2,5	7,2	4,5	14,2	2,5	6,9	4,8	14,2	2,5	6,6	5,0	14,1	2,3	6,4	5,1	13,8
Сільське населення	8,6	30,5	12,4	51,5	9,5	29,9	12,7	52,1	10,7	28,6	13,5	52,8	11,2	27,7	14,7	53,6	11,0	27,4	15,7	54,1	10,6	27,2	16,7	54,5
Тисменицький район	13,5	50,8	18,5	82,8	14,9	51,6	19,2	85,7	17,1	50,3	21,5	88,9	18,5	50,0	23,6	92,1	18,8	50,3	25,8	94,9	18,4	51,2	27,8	97,4
Міське населення	1,9	9,5	3,8	15,2	2,4	9,2	3,9	15,5	2,5	8,7	4,5	15,7	2,6	8,4	4,8	15,8	2,6	8,2	5,0	15,8	2,5	8,0	5,2	15,7
Сільське населення	11,6	41,3	14,7	67,6	12,5	42,4	15,3	70,2	14,6	41,6	17,0	73,2	15,9	41,6	18,8	76,3	16,2	42,1	20,8	79,1	15,9	43,2	22,6	81,7
Тлумацький район	7,4	27,0	13,8	48,2	8,7	25,4	13,6	47,7	9,1	23,3	14,5	46,9	9,2	21,9	14,9	46,0	8,7	20,7	15,5	44,9	8,0	19,8	15,9	43,7
Міське населення	2,1	7,2	2,8	12,1	2,3	6,9	2,9	12,1	2,4	6,5	3,4	12,3	2,5	6,4	3,5	12,4	2,5	6,1	3,9	12,5	2,4	6,1	3,9	12,4
Сільське населення	5,3	19,8	11,0	36,1	6,4	18,5	10,7	35,6	6,7	16,8	11,1	34,6	6,7	15,5	11,4	33,6	6,2	14,6	11,6	32,4	5,6	13,7	12,0	31,3

IV. ПРОПОЗИЦІЇ ПО РОЗВИТКУ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕРИТОРІЇ ОБЛАСТІ

Згідно Генеральної схеми планування території України на території області переважають такі функціональні зони: урбанізації; переважно сільськогосподарського використання; природних ландшафтів, що охороняються, до яких входять землі природно-заповідного фонду, оздоровчого, рекреаційного та культурної спадщини, лісового та водного фонду.

Схемою планування території Івано-Франківської області на перспективу виділяються наступні 4 типи функціональних зон:

1. Зони урбанізації (пріоритетного містобудівного розвитку):

- Івано-Франківська – центр м. Івано-Франківськ;
- Коломийська – центр м. Коломия;
- Калуська – центр м. Калуш.

2. Зони пріоритетного рекреаційно-оздоровчого призначення.

3. Зони впливу міжнародних транспортних коридорів (у вузлах перетину з магістральною дорожньою мережею України).

4. Зона переважного сільськогосподарського використання.

4.1. Зона урбанізації

1. Івано-Франківська зона (з центром – м. Івано-Франківськ) включає в себе Тисменицький адміністративний район; Богородчанську, Старобогородчанську, Солотвинську громади Богородчанського району та Надвірнянську і Тисменичанську громади Надвірнянського адміністративного району.

Формуванню Івано-Франківської агломерації сприяли наступні фактори:

Транспортні – м. Івано-Франківськ є головним транспортним вузлом області, через нього проходять національні автодороги державного значення Н-18 (Івано-Франківськ – Тернопіль), Н-09 (Мукачеве – Львів), Н-10 (Стрий – Мамалига) та міжнародна залізнична лінія до кордону з Румунією. На перспективу передбачено проходження міжнародного залізничного сполучення європейської колії (1435 мм), яка в межах Івано-Франківської області поєднуватиме всі три зони урбанізації.

Містобудівному розвитку цієї зони сприяє формування рекреаційно-туристичних зон:

- РТЗ «Солотвин» – у Тисменицькому та Богородчанському районах, загальною ємністю 1500 місць;
- РТЗ «Б. Надвірнянська» – в Тисменицькому та Надвірнянському районах, загальною ємністю 10000 місць;
- РТЗ «Дністер» - у Тисменицькому районі ємністю 1500 місць.

2. Коломийська зона містобудівного розвитку включає в себе два адміністративні райони: Коломийський та Снятинський, а також Делятинську і Ланчинську громади Надвірнянського району.

Формуванню агломерації сприяли наступні фактори:

Проходження національної автомобільної дороги Н-10 (Стрий – Мамалига), а також регіональної автодороги Татарів – Косів – Коломия – Борщів – Кам'янець-Подільський Р-24.

Другим дуже важливим фактором є лінійне формування рекреаційно-туристичних зон «Прут» (центр – Коломия, ємність в межах Коломийського району – 2395 місць, Снятинського району – 2000 місць) та «Черемош» (ємність у межах Снятинського району – 3000 місць) які поєднуються у Снятинському районі.

3. Калуська зона містобудівного розвитку включає в себе Калуський адміністративний район а також Брошнів-Осадську громаду Рожнятівського району.

Важливим чинником впливу на містобудівний розвиток Калуської зони є проходження двох міжнародних транспортних коридорів Європа-Азія – Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Вінниця – Кіровоград – Дніпропетровськ – Донецьк – Ізварине та Критський №5 Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Підгайці. В широтному напрямку через Калуську агломерацію проходить національна автомобільна дорога Н-10 (Стрий – Мамалига).

Крім того, вздовж р. Лимниця формується рекреаційна зона з центром в с. Вістова ємністю 2191 місць.

4.2. Зони переважного оздоровчо-рекреаційного освоєння

Рекреаційні зони визначені на основі гідрографічної мережі, найбільшими річками, що протікають по території області є Дністер, Прут, Лімниця, Свіча Бистриця Надвірнянська, Бистриця Солотвинська та ін., а також з урахуванням ландшафтної структури території і наявності площі лісового фонду.

На даний час в Івано-Франківській області нараховується 23519 місць в оздоровчо-рекреаційних закладах, з яких в оздоровчих 3239 місць, в рекреаційних – 20280 місць.

В схемі планування пропонується структурувати розміщення об'єктів стаціонарної рекреації у складі рекреаційних зон, що дозволить комплексно розв'язувати питання транспортного обслуговування, інженерного забезпечення, надання різноманітних послуг для відпочивальників не порушуючи природоохоронного балансу.

В розділі природно-рекреаційного потенціалу представлені показники по запасам лікувальних вод і лікувальних грязей, а також порогові значення рекреаційної ємності використання лісового фонду для організації стаціонарного і короткочасного відпочинку.

У зв'язку з вищенаведеним в схемі планування території Закарпатської області пропонується наступна планувальна структура організації оздоровчо-рекреаційної галузі:

1. ГРК – гірсько-рекреаційні комплекси;
2. РТЗ – рекреаційно-туристичні заклади;
3. Оздоровчі центри.

Пріоритетним напрямом у сфері розвитку оздоровчо-рекреаційної галузі прийняте формування гірсько-рекреаційних комплексів. Так, найбільш перспективними являються:

Яремчанська міська рада, в якій пропонується розвиток та формування 5 ГРК:

- ГРК „Буковель”, центр – с. Паляниця;
- ГРК „Ворохта”;
- ГРК „Яремча”;
- ГРК „Татарів”;
- ГРК „Яблуниця”.

Для даних цілей резервується **20000 га** території і намічається розмістити 54836 відпочиваючих.

В **Богородчанському районі** намічено 1 ГРК:

- ГРК „Ігровець”, центр - Гута.

Загальна площа комплексу складе **12560 га** з розміщенням 2620 відпочиваючих.

В **Верховинському районі** пропонується сформувати 3 ГРК:

- ГРК „Дземброня”, центр – Берестечко;
- ГРК „Буркут”, центр – Буркут;
- ГРК „Терниця”, центр –Гринява.

Загальна площа гірсько-рекреаційних комплексів складає **28090 га** з розміщенням 22000 відпочиваючих.

У **Долинському районі** намічений розвиток одного гірсько-рекреаційного комплексу:

- ГРК „Мислівка”.

Загальна площа для гірсько-рекреаційного комплексу складе **12550 га** з розміщенням 16106 відпочиваючих.

У **Косівському районі** передбачається розвиток одного гірсько-рекреаційного комплексу:

- ГРК „Грекіт” з центром у Космачі.

Загальна площа для гірсько-рекреаційного комплексу складе **12315 га** з розміщенням 8420 відпочиваючих.

Крім того, у **Надвірнянському районі** пропонується організувати ГРК „Бистриця”, (ємність – 23863 місць) і в **Рожнятинському районі** ГРК „Грофа” та ГРК „Студинець” з центром у с. Осмолода загальною ємністю 13554 місць.

Таким чином у схемі планування території Івано-Франківської області резервується **136625 га** земель під реалізацію програм організації гірсько-рекреаційних комплексів.

Крім того для реалізації рекреаційного потенціалу області проектом пропонується резервувати для організації рекреаційно-туристичних закладів найбільш привабливі ландшафтно-рекреаційних територій.

В **Яремчанській міській раді** – РТЗ „Прут”, на території **5437 га**, ємністю 2000 місць.

В **Богородчанському районі** – РТЗ „Солотвин”, на території **8955 га**, загальною ємністю 1000 місць.

У **Верховинському районі** – РТЗ „Ч. Черемош” на території **10795 га**, загальною ємністю 2000 місць.

Галицький район – РТЗ „Дністер” та РТЗ „Лимниця” на території **11400 га**, загальною ємністю 4673 місць.

В **Городенківському районі** – РТЗ „Дністер” на території **9545 га**, загальною ємністю 1226 місць.

Калуський район – РТЗ „Лимниця” з центром у с. Вістова, на території **6100 га**, загальною ємністю 2191 місць.

В **Коломийському районі** – РТЗ „Прут” (центр Коломия), на території **7655 га**, загальною ємністю 2395 місць.

У **Косівському районі** – РТЗ м. Косів та РТЗ „Черемош” (центр Коломия), загальною площею **9596 га**, ємністю 4327 місць.

Надвінянський район – РТЗ „Б. Надвірнянська”, площею **10424 га**, ємністю 8000 місць.

У **Рогатинському районі** – РТЗ „Рогатин” та РТЗ „Дністер”, загальною площею **28890 га**, ємністю 5216 місць.

Рожнятівський район – РТЗ „Лимниця”, площею **10300 га**, ємністю 1000 місць.

У **Снятинському районі** – РТЗ „Прут”, на території **9690 га**, загальною ємністю 2000 місць.

Крім того пропонується сформувати РТЗ „Дністер”, РТЗ „Б.Надвірнянська” та РТЗ „Солотвино” на території **Тисменицького району**, загальною площею **12310 га** загальною ємністю 4000 місць. Створення РТЗ „Дністер” також передбачається у **Тлумацькому районі** на території **9670 га**, ємністю 1000 місць.

Всього по Закарпатській області для організації рекреаційно-туристичних зон резервується **150767 га** земель.

Оздоровчі центри. На даний час у Івано-Франківській області функціонують оздоровчі заклади загальною ємністю 3239 місць. Схемою планування території області пропонується подальший розвиток оздоровчої галузі.

У **Яремчанській міській раді** пропонується сформувати оздоровчі центри «Яремча» зі збільшенням числа клієнтів на 1000 місць, «Микуличин», «Татарів» та «Ворохта» загальна ємність центрів становитиме 7225 місць.

Значний розвиток оздоровчої галузі передбачається у **Косівському та Рогатинському районах**, на перспективу ємність оздоровчих центрів становитиме 8435 місць, сюди увійдуть оздоровчі центри «Шешори», «Старі Кути», «Смодна», «Текуче», «Пістинь», «Черче», «Добринів», «Лугинці», «Путятин».

В **Коломийському районі** пропонується сформувати оздоровчі центри «Слобода» та «Вербіж» з загальним збільшенням ємності закладів на 2000 місць.

В **Рожнятівському районі** намічений розвиток оздоровчого центру „Ясень” проектна кількість мість тут складе 1190.

Окрім вищезазначених передбачено створення рекреаційно-оздоровчих центрів у **Богородчанському районі** («Підгір'я» ємність 554 місць), **Городенківському районі** («Михальче» на 500 місць), **Долинському районі** («Мізунь» на 730 місць), **Калуському районі** («Вістова» ємністю 500 місць) та **Тисменицькому районі** («Липівка» на 680 місць).

В цілому по області на розрахунковий строк проектом пропонується створення 26650 місць в оздоровчому секторі.

Території рекреаційно-туристичних зон та гірсько-рекреаційних комплексів є орієнтовними і включають у себе територію під забудову рекреаційних об'єктів, території під інженерно-транспортну інфраструктуру необхідну для обслуговування рекреаційних установ та території природних ландшафтів які будуть використовуватися для організації відпочинку. Для реалізації планів, закладених в структурі організації рекреаційних та оздоровчих зон, необхідно розробити генеральні плани рекреаційних зон в межах адміністративних районів, що дозволить комплексно розв'язувати питання інженерно-транспортного забезпечення, охорони навколишнього середовища, а найголовніше – видачі вихідних даних по умовах та обмеженнях по земельних ділянках для перспективних забудовників.

4.3. Зони впливу міжнародних транспортних коридорів (у вузлах перетину з магістральною дорожньою мережею України)

Цей напрямок розвитку в повній мірі враховує вигідне географічне положення області, через яку проходять (по суміщеній ділянці) два міжнародних автомобільних коридори: Європа – Азія і Критський №5.

Спільна міждержавна структура формується тому що транспортним коридором фактично є територія з обох сторін від магістральних та залізничних шляхів I і II категорій.

Тобто, йдеться про паралельні зони функціонального та планувального впливу цих магістралей на різну відстань.

Такими зонами є:

- Технологічна, якою є сама дорога, з охоронними територіями;
- Інфраструктурна – більш широка, на якій розміщуються будівлі та споруди, необхідні для обслуговування руху та технічного стану доріг;
- Функціонально-планувальна – найбільш широка, яка активно використовується, завдяки інтенсивним транспортним потокам (25-30 тис. од. на добу).

Збільшення обсягів міжнародного транзиту, як одного з найефективніших видів експорту транспортних послуг, сприятиме стабілізації та структурній перебудові економіки області.

Трасування магістралі враховує характер розселення, рівень розвитку економіки, гідрографічні особливості, рельєф, наявність рекреаційних, мінерально-сировинних ресурсів, об'єктів природно-заповідного фонду тощо.

У місцях перетину нового автомобільного коридору з державними автодорогами і залізничними смугами передбачені транспортні розв'язки у різних рівнях. Території в місцях перетину транспортних коридорів з магістральними дорогами являються найбільш перспективними для розвитку транспортно-складського комплексу, автосервісу різного рівня, розміщення крупних закладів оптової торгівлі, рекреаційного обслуговування тощо вбачаються 5 транспортних вузлів з повними розв'язками:

Міжнародний транспортний коридор Європа – Азія (Критський №5) (новий):

- вузол перетину з проектною регіональною автомобільною дорогою в районі с. Правичський Кордон
- вузол перетину з територіальною автомобільною дорогою Т-09-01;
- вузол перетину з Європейською колією (1435 мм);
- вузол перетину з національною автомобільною дорогою Н-10;
- вузол перетину з національною автомобільною дорогою Н-09.

Крім того будівництво перспективної залізничної лінії стандарту 1435 мм (Європейська колія), яка пройде у західній частині України в тому числі і через Івано-Франківську область, сприятиме розвитку міжнародних зв'язків. В межах

області передбачене будівництво залізничних станцій Снятин, Коломия, Івано-Франківськ та Калуш, які передбачено розмістити поруч з автомобільними дорогами державного значення та існуючими залізничними лініями утворивши пересадочні транспортні вузли. Території яких за функціональним використанням є подібними до зони впливу міжнародних транспортних коридорів, тому території прилеглі до проектних залізничних станцій (Снятин, Коломия, Івано-Франківськ та Калуш) в проекті визначені як зона впливу транспортних вузлів.

Проходження міжнародних транспортних коридорів територією Івано-Франківської області є важливим фактором активізації господарської діяльності і перспективного розвитку процесів урбанізації.

4.4. Райони переважної сільськогосподарської діяльності.

В складі території Івано-Франківської області площа земель сільськогосподарського призначення становить 645,0 тис. га. Порівняно з іншими областями України, регіон володіє незначним земельним фондом, крім того в останні роки існує тенденція до зменшення площ сільськогосподарських угідь.

Івано-Франківську область можна поділити на три центри ринкового тяжіння, що кореспондується зі структурою регіональної (Івано-Франківськ) та міжрайонних (Коломия та Калуш) систем розселення.

Сільськогосподарські ресурси по відношенню до центрів споживання розподіляються за ознаками: безпосереднього тяжіння, опосередкованого тяжіння, економічного впливу, граничної зони доступності ринку.

Зона безпосереднього тяжіння відповідає поняттю міської і приміської зони з радіусом 1-1,5 годинної транспортної доступності. Для зони характерні розміщення тепличних господарств, плодоовочевих баз, холодильників, елеваторів, складських приміщень. Активні урбанізаційні процеси витісняють сільське господарство з міст та їх околиць.

Зона опосередкованого тяжіння з радіусом тяжіння 2-3 години – ареал ефективного розвитку городництва, садівництва, овочівництва, тепличного господарства. Можуть розміщуватись молокозаводи, птахофабрики, м'ясокомбінати тощо. Конкуруючою функцією зони може бути рекреаційне господарство.

Зона економічного впливу має радіус доступності понад 3 години – це зона товарного картоплярства й овочівництва, виробництва молока, яєць, м'яса для ринків міста.

Гранична зона, екстенсивного сільського господарства, – розміщується поза територіями господарського тяжіння міст і промислових центрів. На цій території можуть розміщуватися спеціалізовані підприємства, що працюють за держзамовленням, на зовнішній ринок, вирішують завдання продовольчої безпеки держави.

В процесі аналізу структури земельних та агро-кліматичних ресурсів було виділено два райони сільськогосподарської спеціалізації (в розрізі адміністративних районів):

- **гірський район** – молочно-м'ясне скотарство, вівчарство, картоплярство, овочівництво (Богорадчанський, Верховинський, Долинський, Косівський, Надвірнянський, Рожнятівський райони);
- **рівнинний район** - зернове господарство, буряківництво, виробництво ріпаку, плодівництво, свинарство, птахівництво (Галицький, Городенківський, Калуський, Коломийський, Рогатинський, Снятинський, Тисменицький, Тлумацький райони).

V. ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ

Найважливіші проблеми навколишнього природного середовища обумовлюються природними умовами території області та особливостями господарської діяльності в її межах.

Проблеми пов'язані з видобутком корисних копалин.

На території області наївні проблеми, які потребують невідкладного вирішення, що виникли внаслідок експлуатації родовищ калійної солі, нафти і газу.

Однією з основних проблем техногенно-екологічного характеру, що склалися на території Прикарпаття, є ліквідація наслідків діяльності виробництва калійних добрив в м.Калуші, що здійснює ДП «Калійний завод» ВАТ «Оріана». В межах дії промислових виробництв ДП «Калійний завод» розташовані об'єкти, які негативно впливають на екологічний стан природного середовища та можуть викликати небезпечні інженерно-геологічні процеси, а саме: просідання земної поверхні, утворення провальних воронок, карстів, зсувів, забруднення ґрунтів, поверхневих та підземних вод.

В місцях старих нафтопромислів Богородчанського району, внаслідок природного відновлення пластових тисків, спостерігаються прояви самовиливу нафти і мінералізованих вод, а також викиди газу з ліквідованих свердловин, що створює небезпеку забруднення на прилеглих територіях ґрунтів, поверхневих вод, атмосферного повітря, виникнення пожеж у прилеглих лісових масивах.

Забруднення атмосферного повітря.

Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря на Івано-Франківщині є Бурштинська ТЕС. Це один з найбільших забруднювачів довкілля Карпатського регіону. Очистка димових газів від золи здійснюється в електрофільтрах з проектним показником ефективності очистки 90%. Через фізичну та моральну застарілість електрофільтрів їх ефективність становить 70-90%. Оксиди азоту та сірки викидаються без очистки. В останні роки було проведено заміни та ремонт електрофільтрів декількох енергоблоків Бурштинська ТЕС, залишається невирішеним питання сіркоочистки.

Димові труби Бурштинської ТЕС мають значну висоту (дві труби висотою до 250м і одна – 180м). Розсіювання викидів шкідливих речовин через висотні труби здійснюються на території не тільки Івано-Франківської, а і Львівської та Тернопільської областей. За певних погодних умов при інверсійних процесах до 20% викидів розсіюються над Карпатами.

Забруднення поверхневих вод.

Основними забруднювачами поверхневих водних об'єктів по області залишаються: ТОВ «Уніплит» смт Вигода; НГВУ «Долинанафтогаз», м. Долина; ПАТ «Живиця» смт. Вигода; МКП «Косівміськводосервіс», м. Косів; ДП «Підприємство Долинського ВЦ 118» с. Тростянець; КП «Тлумач-водоканал», с.Гончарівка Тлумачький р-н; ДП «Калійний завод» та інші.

Якість води в р. Саджава характеризується показниками, що свідчать про високе забруднення стічними водами ТзОВ «Уніплит». В річці Саджава в I та II кварталах 2014 року зафіксовано перевищення по показниках БСКп, ХСК та азоту амонійного в 26, 12 та в 7 разів відповідно. У 2014р. підприємством ТзОВ «Уніплит» проведено ряд природоохоронних заходів. Значення основних показників забруднюючих речовин зменшились втричі, хоча і далі залишаються

високими. З припиненням діяльності ДП «Калійний завод», вміст солей в р.Сівка дещо знизився, хоча і залишається високим. У 2014 році максимальне значення цього показника рівне 1221 мг/дм^3 , що у 1,2 рази вище ГДК, середнє значення вмісту солей рівне $925,5 \text{ мг/дм}^3$.

Накопичення промислових та побутових відходів.

Відсутність налагодженої системи та рішень щодо утилізації певних видів промислових відходів, незначний відсоток роздільного сортування і збирання твердих побутових відходів і пакувальної тари як вторинної сировини обумовлюють накопичення промислових та побутових відходів.

Розвиток ерозійних процесів і зниження родючості ґрунтів.

Внаслідок розорювання земель на схилах більше 5° , відсутності системи протиерозійних заходів на сільськогосподарських угіддях, переважання тракторного трелювання деревини на лісових землях, а також недостатній процент охоплення посівних площ внесенням мінеральних та органічних добрив та вапнуванням ґрунтів призводить до розвитку ерозійних процесів та зниження родючості ґрунтів.

Активізація небезпечних геологічних процесів (зсуви, селі, карсти), затоплення берегів рік під час повеней та паводків.

Кліматичні, геологічні та орографічні особливості території Івано-Франківської області зумовлюють паводковий режим річкового стоку, інтенсивний розвиток зсувів, селів, карстових процесів.

Основними причинами цих процесів є:

- зниження лісистості території (у гірській частині – у 1,5-2 рази, передгірській – у 2-3 рази, рівнинній – у 5-10 раз);
- порушення вікової і породної структури лісових насаджень;
- запрудженість річкових русел відмерлими деревами та іншими сторонніми об'єктами;
- відсутність стокорегулюючих заходів на водозаборах рік.

VI. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ГАЛУЗІ

ПРИКАРПАТТЯ - самобутній та самодостатній край у якому поєднуються європейські цінності з віковими національними традиціями, відкритий до співпраці культурний, туристичний, курортно-рекреаційний центр України. Регіон інноваційної економіки з комфортним та безпечним життєвим середовищем і високим рівнем соціально-духовного життя.

Тенденції розвитку світової індустрії туризму в світі.

Світова індустрія туризму входить у період постійно зростаючого обсягу подорожей, що підсилюється конкуренцією серед регіонів і країн перебування. При цьому Європа залишиться найважливішим і популярним регіоном, що залучає туристів і мандрівників.

Туризм ХХІ століття - це насамперед туризм, орієнтований на клієнта, як споживача туристичних товарів і послуг.

Зростає частка індивідуального туризму та запланованих турів під запити клієнта. Переважає частка відпочинкового туризму, а саме відпочинку в санаторно-курортних місцях та рекреаційних зонах, активного туризму. Швидкими темпами розвиваються культурно-пізнавальний та діловий туризм.

Значно зростає використання авіатранспорту у пересуванні туристів до місць відпочинку.

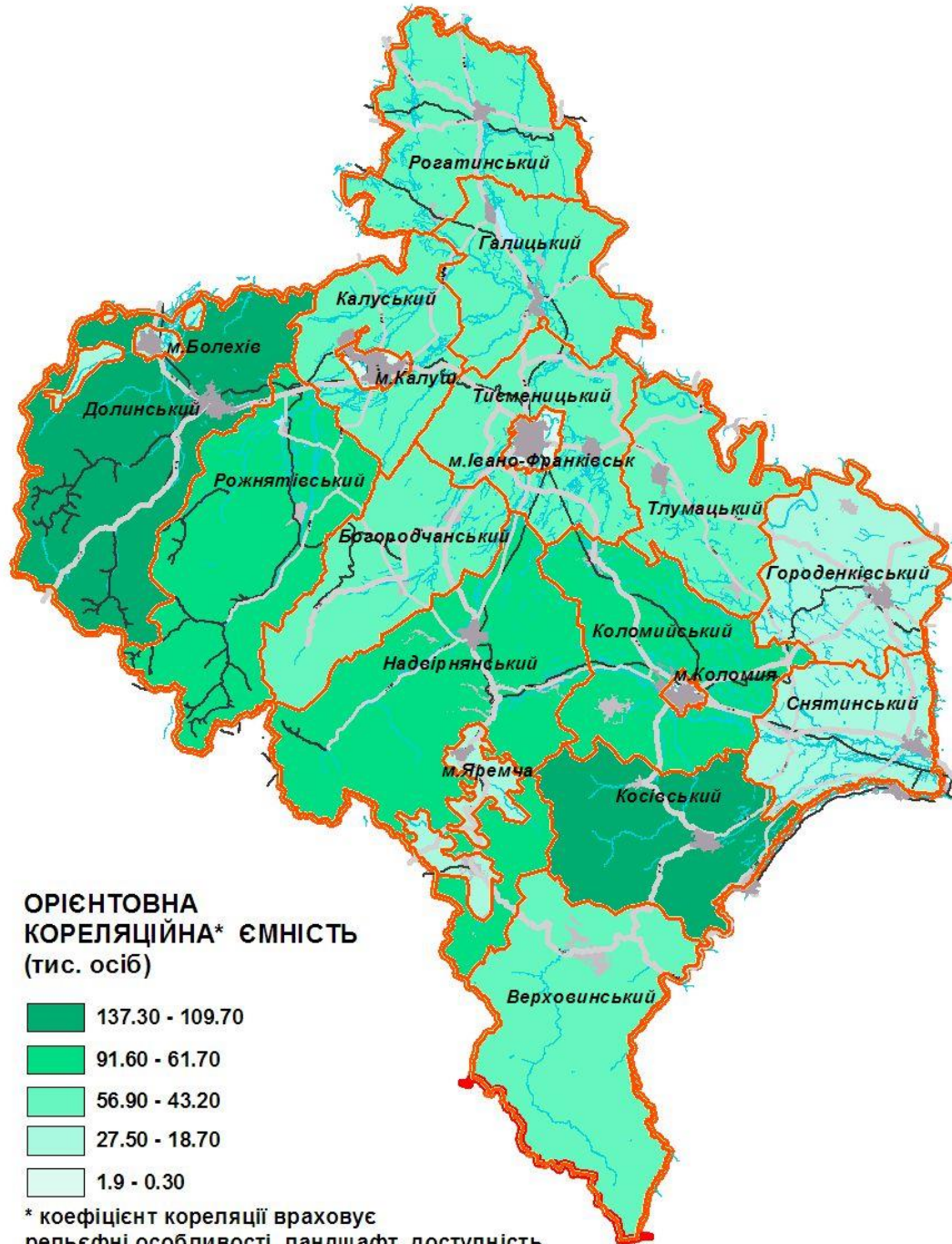
Планування розвитку області відбувається в принципово інших геополітичних та геостратегічних обставинах, в яких опинилася Україна за період з 2013 по 2015 роки.

6.1. Природно-кліматичні передумови та можливості розвитку рекреаційно-оздоровчої галузі.

Наявні природні, кліматичні ресурси та різноманітність ландшафтів характеризує регіон як найбільш сприятливий серед областей України для розвитку рекреаційної діяльності, особливо зимових форм відпочинку. Визначальними природними рекреаційними ресурсами області є гірський ландшафт та сприятливе екологічне становище. Лікувальними ресурсами області є джерела мінеральних вод, лікувальні грязі.

Для визначення перспектив розвитку рекреаційної діяльності на базі природно-ресурсного потенціалу території (лісового фонду) головним критерієм виступають порогові значення рекреаційної ємності регіону

**РЕКРЕАЦІЙНА ЄМНІСТЬ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ОДИНИЦЬ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Загальне рекреаційне навантаження на ландшафти регіону (ліси) визначається в межах 917,4 тис. осіб. Дане значення є підставою для формування рекреаційних територій короточасного відпочинку. В рамках контрольного показника виділяються території для формування стаціонарної рекреації в межах близько 32,7% від порогового значення розрахункового показника – 300,0 тис. місць.

У розрізі адміністративно-територіальних одиниць кореляційна ємність (тис. осіб) складає:

- для міст обласного підпорядкування: м. Болехів - 18,7, м. Калуш - 1,9, м. Коломия – 5,3, м. Яремче - 27,5;
- для адміністративних районів : Богородчанський - 49,9, Верховинський - 47,7, Галицький - 43,9, Городенківський - 21,6, Долинський - 137,3, Калуський - 46,3, Коломийський – 58,7, Косівський - 109,7, Надвірнянський - 82,8, Рогатинський - 56,9, Рожнятівський - 91,6, Снятинський - 20,2, Тисменицький - 56,2, Тлумацький - 43,2.

Коефіцієнт кореляції враховує рельєфні особливості, ландшафт, доступність, склад лісів, пожежонебезпечність. Порогові навантаження на ландшафт (ліси): темно-хвойні – 2,5 осіб/га, світло-хвойні – 3,0 осіб/га, змішані – 3,6 осіб/га.

У межах Івано-Франківської області виявлено біля 300 родовищ мінеральних вод, що відносяться до лікувальних типів: «Нафтуса»; «Моршинська»; «Полюстрівська»; «Казбечі»; «Есентуки». Це є підставою для подальшого визначення оздоровчо-рекреаційної ємності стаціонарного типу.

Діючі курорти на базі лікувальних вод:

- Бальнео-грязьовий курорт «Черче» (Рогатинський район);
- Санаторій-профілакторій «Джерело Прикарпаття» у с. Новий Мізунь (Долинський район);
- Оздоровчий комплекс «Синьогора» у с. Гути (Богородчанський район);
- SPA-курорт «Буковель» (Яремчанська міська рада).

Для подальшої перспективи розвитку оздоровчо-лікувальної діяльності важливе значення має визначення граничних показників лікувального ресурсу.

Таблиця 6.1-1

Розрахунок допустимої оздоровчо-рекреаційної ємності.

№ з/п	Родовища (тип води)	Місце розташування (район)	Балансові запаси (м ³ /добу)	Порогова ємність (місць)
1.	“Нафтуса”	– Верховинський – Косівський – Надвірнянський – Богородчанський – Долинський	175,0 (60 водопунктів)	500 400 350 350 150
	Разом	–	–	1750
2.	“Лужанські води”	– Верховинський	25,0	1100
	Разом	–	–	1100
3.	“Сульфатні води”	– Рогатинський – Тлумацький – Калуський – Тисменицький – Коломийський – Городенківський – Снятинський	5130	650 800 2000 6400 8000 1000 1650

№ з/п	Родовища (тип води)	Місце розташування (район)	Балансові запаси (м ³ /добу)	Порогова ємність (місць)
	Разом	–	–	20500
4.	“Залізисті води”	– Рожнятівський – Богородчанський – Надвірнянський – Косівський – Верховинський	120,0	300 270 180 390 340
	Разом	–	–	1480
5.	“Содові води”	– Верховинський – Надвірнянський – Долинський	30,0	480 350 290
	Разом	–	–	1120
6.	“Бромні, йодо-бромні води”	Передгірські, гірські райони.	38,0	1400
	Разом	–	–	1400
7.	“Хлоридно-натрієві сульфатноміщуючі розсоли”	– Долинський – Калуський – Рожнятівський – Богородчанський	70,0	320 300 360 300
	Разом	–	–	1280
	Разом по області (нових місць)	–	–	28630

Примітка: розрахунок виконано відповідно «Довідника проектувальника. Містобудування» – К., 2001

Окрім того, додатковим резервом щодо розвитку оздоровчо-рекреаційних діяльності є наявні прояви джерел мінеральних вод, що визначаються для подальшого до вивчення та визначення кадастрових запасів.

Таблиця 6.1-2

**Орієнтовна допустима ємність оздоровчо-рекреаційного ресурсу
(потребує гідрогеологічного довивчення).**

№ з/п	Місце розташування (район)	Джерела мінеральних вод	Тип мінеральної води	Орієнтовна порогова ємність (місць)
1.	Калуський	с. Яворівка	Хлоридно-натрієва	30,0
2.	Верховинський	смт Верховина с. Кривопілля	Сірчановоднева	45,0
3.	Галицький	сел. Більшівці (джерела – “Чисте Джерело”, “Зачарована Христя”, “Наша Вода”, “Міреллі”, “Княжа Криниця”)	Лікувально- профілактична	50,0
4.	Долинський	с. Новий Мізунь (джерело “Горенка”) с. Вигодівка (джерело “Перлина Прикарпаття”)	Лікувально- профілактична	45,0
5.	Косівський	Джерела – “Косівчанка”, “Іванівка”, “Артиця”, “Кринчиста”, “Каменецька”, “Косівська”, “Шешорівська”	Лікувально- профілактична	60,0
6.	Коломийський	с. Слобода (джерело “Меридіан”)	Лікувально- профілактична	65,0

№ з/п	Місце розташування (район)	Джерела мінеральних вод	Тип мінеральної води	Орієнтовна порогова ємність (місць)
		с. Підгайчики (джерело "Алпрут") с. Королівка (джерело "Криничка") с. Марківка (джерело "Білі Кринці")		
7.	Надвірнянський	Джерела в лісових масивах "Райфаловець", "Бухтівець"	Сірководнева	40,0
8.	Рогатинський	с. Підмихайлівське	Гідрокарбонатно-сульфатно-натрієва	35,0
		с. Черче сел. Букачівці сел. Пуків (джерело "Рогатинська")	Сірководнева	38,0
9.	Рожнятівський	Лісове урочище "Підлюте" (джерело "Підлюте")	Сірководнева	40,0
10.	Тлумацький	Села Озеряни, Долина, Жидачів, Грушки	Кальцієво-магнієва	45,0
		с. Обертин (вода "Левада")	Борна	
11.	Тисменицький	с. Посіч (джерело "Якова")	Лікувально-профілактична	30,0
12.	Яремчанська міська рада	м. Яремче (район р. Жонка, оздоровчий табір "Камінь Довбуша") смт Ворохта с. Микуличин (урочище "Копчин")	Лікувально-профілактична	50,0
	Разом місць (орієнтовно)	<i>Потребують медико-гідрохімічного вивчення</i>		573

Примітка: розрахунок виконано відповідно «Довідника проектувальника. Містобудування» – К., 2001

Виявлені ресурси мінеральних лікувальних вод потребують додаткового медико-гідрохімічного вивчення та бальнеологічної оцінки. Вони можуть слугувати потужним ресурсом для розвитку оздоровчої діяльності з широкою перспективою формування оздоровчих закладів, в тому числі і державного значення.

Загальна оздоровчо-рекреаційна ємність по визначеним запасам Івано-Франківської області складає 28630 для стаціонарного лікування (ванни), по орієнтовно визначеним запасам – 573 місця (разом 29203 місця). Для бальнеологічного лікування наявні дебітні запаси необмежені (≈100 тис. процедур за курс лікування).

6.1. Розвиток рекреаційно-оздоровчої галузі.

Тенденції розвитку рекреаційно-оздоровчої галузі.

Рекреаційно-оздоровча і туристична галузь розглядається в області, як стратегічний напрямок розвитку економіки Івано-Франківщини.

За метою подорожі в структурі в'їзного потоку в Івано-Франківську область переважають туристичні поїздки – спортивний туризм (47,8%), на другому місці – відпочинковий туризм (45%), зовсім невелика частка припадає на службові, ділові поїздки, приватні поїздки тощо.

Структура в'їзного потоку за країнами походження є наступною: країни колишнього СНД – 29,5%, інші країни світу – 70,5%. При чому частка туристів з країн ЄС поступово зростає: – найбільше в Україну приїжджали з: Польщі, Росії, Німеччини, Білорусі, Молдови, Італії, США; Франції, Канади, Болгарії.

В Івано-Франківській області функціонує достатньо широка мережа колективних засобів розміщення (КЗР). Найбільш розгалужена мережа КЗР фізичних осіб та підприємців – за кількістю КЗР область займає 4 місце в Україні (2060 заклади), а за кількістю розміщених в них – 2 місце, після Одеської області (1,15 тис.осіб).

Серед регіонів України Івано-Франківська область займає провідне місце по можливостям розвитку гірськолижних курортів. Сніг на схилах Карпат лежить до п'яти місяців, що важливо для розвитку гірськолижного туризму.

Рекреаційні ресурси та курортні зони.

Основні курортні місцевості – **низькогірні** Татарів, Яремче і Микуличин Яремчанської міської ради, Мислівка і Новий Мізунь Долинського району, Косів та Шешори Косівського району, **високогірні** Ворохта і Яблуниця Яремчанської міської ради і бальнео-грязевий передгірний курорт Черче Рогатинського району. Для курортної терапії використовуються кліматичне лікування, мінеральні ванни.

Найпопулярніші туристичні місця краю:

- Манявський скит (Богородчанський р-н);
- Гошівський монастир (Долинський р-н);
- гора Говерла (2061 м, Чорногірський хребет);
- колишня обсерваторія на г. Піп Іван (2026 м);
- високогірні озера Несамовите, Бребенескул, Марічейка (Чорногірський хребет);
- національний заповідник «Давній Галич»;
- музеї Писанки та народного мистецтва Гуцульщини і Покуття (м. Коломия);
- природний комплекс «скелі Довбуша» (с. Бубнище поряд з м. Болехів);
- скелі «Писаний камінь» (Верховинський р-н);
- «сріблясті» водоспади в с. Шешори (Косівський р-н);
- вузькоколія «Карпатський трамвай» (Долинський, Рожнятівський р-ни);
- Сокільський хребет (Косівський р-н).

В рекреаційній сфері успішно працює гірськолижний комплекс «Буковель». Як гірськолижні центри розвиваються Паляниця, Яблуниця, Ворохта, Косів, Вишків, Верховина.

Популярними є водні туристичні маршрути та різні форми командного активного відпочинку. Розвивається інфраструктура для водного туризму на території Дністровського каньйону, створені умови для сплавів річками Білий та Чорний Черемош, Прут, Лімниця.

Карпати – один з головних регіонів проведення пішохідних туристських походів. Розроблені пішохідні маршрути Карпатами є різної категорії складності, від найпростіших прогулянкових (сімейних та дитячих) до складних і багатоденних (для підготовлених туристів).

Оздоровча сфера. Оздоровча сфера області представлена санаторіями, пансіонатами з лікуванням, санаторіями-профілакторіями та лікувально-оздоровчими центрами. Найбільше в області оздоровчих закладів для дорослих: загальна ємність – 2,9 тис.місць; загальна ємність оздоровчих закладів для дітей майже 1,7 тис.місць.

В структурі оздоровчих закладів переважають санаторії для дорослих (у 2014 р. кількість розміщених відпочивальників 7,76 тис. осіб) і санаторії для дітей (відповідно 5,26 тис. осіб), а також пансіонати з лікуванням (для дорослих) – відпочило 4,76 тис. осіб; не значна частка санаторіїв-профілакторіїв – відпочило 1,5 тис. осіб у 2014 р.

Територіально більшість існуючих оздоровчих закладів знаходиться у Яремчанській міській раді, Косівському та Долинському районах.

Перспективи розвитку. Розвиток оздоровчої галузі, а саме будівництво нових оздоровчих та лікувальних закладів складатиме 23,4 тис. місць, і намічається у: Яремчанській міській раді – 6,0 тис. місць нового будівництва, Рогатинському районі – 5,0 тис. місць, Косівському районі – 3,4 тис. місць, Долинському та Коломийському районах – по 2,0 тис. місць, також по 1,0 тис. місць у Богородчанському, Верховинському, Калуському і Рожнятівському районах та по 0,5 тис. місць нового будівництва у Городенківському й Тисменицькому районах.

Отже, на розрахунковий строк ємність оздоровчих закладів може досягти 26,6 тис. місць, чому сприятиме освоєння наявних ресурсів, які можуть використовуватись з лікувально-оздоровчою метою.

Рекреаційна сфера. До рекреаційних закладів області належать пансіонати, бази відпочинку, дитячі заклади оздоровлення (табори), дитячі центри, туристичні заклади (готелі, мотелі, хостели, туристські бази, гірські притулки, студентські літні табори, інші місця для тимчасового розміщування); садиби сільського зеленого туризму.

Найбільша частка рекреаційних закладів для дорослих припадає на готелі. В готелях області у 2014 р. було розміщено 169 тис. осіб. Рекреаційні колективні засоби розміщення для дорослих також представлені гуртожитками для приїжджих (розміщено 12,7 тис. осіб), кемпінгами (розміщено 1,9 тис. осіб), мотелями (розміщено 7,5 тис. осіб).

Для дітей рекреаційні заклади представлені дитячими лікувально-оздоровчими комплексами, позаміськими закладами оздоровлення та відпочинку, дитячими туристичними базами тощо.

Територіально існуючі рекреаційні заклади представлені по всій області. Найбільше їх сконцентровано у Яремчанській міськраді, також у Долинському, Калуському і Коломийському районах.

Перспективи розвитку. Загальна ємність нового рекреаційного будівництва складе 203,3 тис. місць. Основні території рекреаційного розвитку наступні: Надвірнянський район – 48,3 тис. місць нового будівництва, Яремчанська міська рада – 44,3 тис. місць, Верховинський район – 30,0 тис. місць, Долинський район – 18,0 тис. місць, Рожнятівський район – 15,3 тис. місць, Косівський район – 22,5 тис. місць. Досить значний розвиток може бути досягнутий у Богородчанському районі – нове будівництво 5,9 тис. місць, Тисменицькому та Рогатинському районах – по 4,0 тис. місць, у Галицькому районі – 3,0 тис. місць, по 2,0 тис. місць у Калуському, Коломийському та Снятинському районах, а також по 1,0 тис. місць нового рекреаційного будівництва у Городенківському та Тлумацькому районах.

Отже, кількість місць в рекреаційних закладах, в тому числі гірсько-рекреаційних комплексах та рекреаційно-туристичних центрах, може сягнути на розрахунковий строк близько 224 тис. місць

Сільський (зелений) туризм. Сільський зелений туризм набув розвитку в усіх громадах регіону.

Сільський «Зелений» туризм відноситься до рекреаційної сфери, але не відносяться до колективних закладів розміщення.

Другою за значимістю після КЗР в індустрії туризму області посідає підприємницька діяльність у сфері сільського (зеленого) туризму. Більша їх частина концентрується на території Яремчанської міської ради, частка якої – 74,6% (7373 місця у 567 садибах). Серед районів за кількістю об'єктів зеленого туризму виділяються Верховинський з ємністю 1045 місць (10,6%) у 79 садибах та Косівський з ємністю 787 місць (8,0%) в 79 садибах. Інші райони мають частки 2,8% і менші.

«Показники стану та розвитку сільського зеленого туризму в області свідчать про те, що у цій сфері туризму область займає лідируюче місце в Україні. Частка області в розвитку зеленого туризму України по чисельності садиб склала 64%, а по чисельності розміщених осіб, які обрали цей туристичний продукт – 45%. Рівень рентабельності діяльності підприємців, що займаються сільським (зеленим) туризмом по області склав 87,9%. Узагальнюючи можна стверджувати, про високий потенціал розвитку цього напрямку туризму в Івано-Франківській області. І він має займати одне з провідних місць при формуванні туристичної стратегії області.» *Джерело: «Звіт про результати аналітичного дослідження соціально-економічного потенціалу туристичної галузі Івано-Франківської області»*

Загальна ємність оздоровчо-рекреаційних закладів Івано-Франківської області на розрахунковий строк (2036 р.) становитиме близько **250,2 тис. місць**. Найбільша їх частка припадатиме на Яремчанську міську раду – 25,6% (64,1 тис. місць), Надвірнянський район – 19,4% (48,6 тис. місць), Верховинський район – 12,6% (31,5 тис. місць), та Косівський район – 11,0% (27,5 тис. місць).

Нове будівництво закладів оздоровчо-рекреаційного та туристичного напрямку потребує залучення трудових ресурсів як для безпосереднього будівництва, так і в якості обслуговуючого персоналу на нових об'єктах.

Орієнтовний розподіл працівників для нових закладів оздоровлення та відпочинку у розрізі адміністративно-територіальних одиниць наведено у таблиці 5.17. Розрахунок було проведено з урахуванням покращення обслуговування в закладах оздоровчо-рекреаційної та туристичної галузі і створення позитивного іміджу області як курортно-рекреаційного центру України.

Таблиця 6.1-1

**Розрахунок чисельності зайнятого населення
для нового будівництва у закладах оздоровчо-рекреаційної галузі,
(осіб)**

Адміністративно-територіальна одиниця	Всього	У тому числі:	
		Оздоровчі заклади	Рекреаційні заклади
Івано-Франківська обл.	74213	18411	55802
Міста та міські ради	19892	6000	13892
м. Коломия	600	-	600
Яремче (міськрада)	19292	6000	13292
м. Яремче	3610	1000	2610
смт Ворохта	3700	1000	2700
с. Микуличин	3300	3000	300
с. Поляниця	4611	-	4611
с. Татарів	3171	1000	2171
с. Яблуниця	900	-	900
Адміністративні райони, разом	73613	18411	55202
<i>у тому числі:</i>			
Богородчанський	2789	1031	1758
Верховинський	10000	1000	9000
Галицький	10000	1000	9000
Городенківський	800	500	300
Долинський	7400	2000	5400
Калуський	1600	1000	600
Коломийський	2000	2000	0
Косівський	10133	3380	6753
Надвірнянський	14501	-	14501
Рогатинський	6200	5000	1200
Рожнятівський	5590	1000	4590
Снятинський	600	-	600
Тисменицький	1700	500	1200
Тлумацький	300	-	300

Запроектовані обсяги нового будівництва створюватимуть потребу в обслуговуючому персоналі, розрахована чисельність якого складає близько 74,2 тис. працівників, з них 18,4 тис. осіб – у оздоровчих закладах (санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати з лікуванням) та майже 56,0 тис. осіб у рекреаційних (бази відпочинку, пансіонати й т.і.) та туристичних (готелі, мотелі, кемпінги та ін.) закладах.

Отже, Івано-Франківська область має розвинуту оздоровчо-рекреаційну сферу та вагомий потенціал для подальшого її розвитку.

Переваги розвитку оздоровчо-рекреаційної сфери:

- розвиток туризму поліпшує інвестиційне середовище, стає джерелом поповнення державного та місцевих бюджетів;
- відіграє значну роль у збільшенні валютних надходжень і споживчого попиту;
- покращує структуру економіки, сприяє розвитку суміжних із туризмом галузей, підвищує конкурентоспроможність національної економіки;
- зміцнює економічне співробітництво між регіонами, підвищує якість життя населення.

Саме тому політика стимулювання туризму в економічно розвинених країнах набуває першочергового значення в системі формування стратегії їх розвитку.

Існуюча база санаторно-курортних та оздоровчих закладів усіх форм власності дає можливість нарощувати лікувально-оздоровчі, туристичні, спортивні послуги, в тому числі й для іноземних туристів.

Переваги регіону:

- наявність природно-кліматичних умов і ресурсів, які надають змогу розвивати цілорічні оздоровчі, рекреаційні та туристичні послуги;
- екологічно чисті гірські території;
- базові навички ведення туристичної діяльності у певної кількості населення;
- кількісний і якісний склад населення, який надає можливості підвищувати зайнятість у рекреаційно-оздоровчій і туристичній галузі;
- самобутня гуцульська культура, збережені національні традиції і фольклор;
- спеціалізація господарського комплексу надає можливість нарощувати обсяги у рекреаційно-оздоровчій і туристичній галузі;
- розгалужена мережа автодоріг дозволяє охопити кільцевими екскурсійно-туристичними маршрутами понад 2/3 природних та історико-культурних пам'яток області, закріплювати туристичні маршрути в будь-якому місті області та має вихід у сусідні області (дві автомагістралі регіонального значення Н-09 і Н-10; траса Н-10 зв'язує м. Івано-Франківськ і найбільші промислово-адміністративні центри області з м. Львів та м. Чернівці; Траса Н-09 – це головна транскарпатська автомагістраль південно-східної половини Карпатського регіону держави, яка через Яблуницький перевал зв'язує м. Івано-Франківськ з Румунією, Угорщиною і Словаччиною. Крім того вона з'єднує між собою найпопулярніші гірські курорти Івано-Франківщини і Закарпаття.);
- достатньо розвинена туристична інфраструктура. Сформовано значний туристичний потенціал - в області функціонує достатньо широка і розгалужена мережа колективних засобів розміщування (КЗР);
- у сфері сільського зеленого туризму Івано-Франківська область займає провідне місце серед адміністративно-територіальних одиниць України. В той же час є значні можливості його подальшого розвитку;

Найбільшими **перепонами** розвитку туризму в Україні та в Івано-Франківській області зокрема є:

- недостатній розвиток туристичної інфраструктури, зокрема сфери тимчасового розміщення туристів, ресторанного господарства;
- низька активність туроператорів і турагентів у генерації туристичного продукту та його пропонуванні;
- орієнтованість туроператорів і турагентів на популяризацію виїзного туризму (за межі України);
- незадовільна організація рекреаційного господарства України.

Основними економічними вигодами від розвитку туризму є:

- зростання особистих доходів (заробітної плати працівників туристичної та суміжної галузі, доходи власників);
- підвищення рівня зайнятості (робочі місця в галузі туризму та суміжних галузей);
- збільшення комерційних доходів (валові надходження, що створюються завдяки витратам туристів, чистий прибуток туристичної та суміжних галузей);
- зростання державних доходів (податки, збори, доходи державних підприємств);
- збільшення частки “туризм” у формуванні Валового внутрішнього продукту;
- збільшення обсягів надходження іноземної валюти.

Подальше вирішення деяких з цих проблем реалізується шляхом розроблення проектно-планувальної документації по кожній території з урахуванням їх специфічних особливостей. При цьому необхідно врахувати наявність сформованої транспортно-дорожньої інфраструктури та її подальшої перспективи (транс-європейські транспортні коридори), інженерного забезпечення (водопостачання, каналізування та інженерний захист території), ландшафтного впорядкування (озеленення, благоустрій та допустима рекреаційна ємність), наявність об'єктів туристичного потенціалу (історико-культурне надбання, пам'ятки археології, етнографічні особливості регіону з урахуванням демографічних показників та національних особливостей).

Генеральною схемою планування території України передбачено формування на території області рекреаційних районів міжнародного та загальнодержавного значення, у тому числі спортивного, історичного та водного туризму й відпочинку. Необхідно відмітити, що область має об'єктивні і вагомні для цього передумови:

- природно-кліматичний потенціал,
- великі рекреаційні можливості,
- багату історичну спадщину,
- збережені національні традиції.

В той же час протипагою є недостатньо розвинута інженерно-транспортна інфраструктура області і окремих її територій, низький рівень розвитку рекреаційної інфраструктури та недостатній рівень обслуговування рекреантів.

Тобто розвиток передбачених Генеральною схемою рекреаційних районів міжнародного та загальнодержавного значення залежить від ряду об'єктивних

обставин:

- рівня комфортності колективних засобів розміщування, рівня сервісу наданих послуг;
- вітчизняним туроператорам необхідно виводити на ринок послуг нові яскраві продукти, які будуть збільшувати інтерес до нашої країни, формуватиме її образ різноманітним та привабливим для вітчизняних та зарубіжних туристів;
- формування на території області районів для розвитку зимових видів відпочинку.

В регіоні українських Карпат великі можливості використання природних умов для розвитку зимових видів спорту таких, як слалом, слалом гігант, швидкісний спуск, біатлон, санний спорт, бобслей тощо. Ці види спорту будуть приваблювати українських та зарубіжних спортсменів; їх організація є інвестиційно привабливими проектами.

Однак розвиток названих видів спорту потребують певних кліматичних і природних умов, які необхідно вивчити. А саме:

- період залягання, висота і стійкість залягання снігового покриву;
- перепади висот схилів, їх крутизна;
- розчленованість поверхні;
- переважаючі напрямки вітру в зимовий період.

Тож, організації та розміщення зимових видів спорту в регіоні українських Карпат передуює аналіз його природно-кліматичних умов, на базі яких будуть виявлені:

- території лавинної небезпеки;
- території оптимальної крутизни і протяжності схилів, їх експозиція;
- наявність снігового покриву, його період залягання і шар;
- переважні напрямки вітру та його швидкість;
- висотні відмітки місцевості тощо.

В зв'язку з вищезазначеним, необхідно розробити «Схему розвитку та розміщення зимових видів спорту на території Івано-Франківської області» (далі Схема). В цій Схемі поряд з аналізом природно-кліматичних факторів, будуть опрацьовані питання забезпеченості інженерно-транспортною інфраструктурою, розраховано, об'єми пропускної спроможності витягів, ємність гірсько-рекреційних комплексів, буде надано пропозиції щодо їх використання цілорічно (забезпечення батраками, сніговими гарматами, рушницями).

Відсутність містобудівної проектної документації на даний час стоїть на перешкоді виділення рекреаційних районів міжнародного та загальнодержавного значення.

VII. ТРАНСПОРТ

На сьогодні транспортний комплекс Івано-Франківського регіону достатньо розвинений (має розгалужену мережу залізниць, автомобільних доріг, аеропорт), що визначає його місце і надає певної ваги серед інших регіонів країни.

Головним транспортним вузлом області є м. Івано-Франківськ, через який проходять міжнародна залізнична лінія до кордону з Румунією й автомобільні дороги державного значення (міжнародна, національні, регіональні, територіальні) в якому зосереджені об'єкти різних видів транспорту по обслуговуванню перевезень пасажирів і вантажів у всіх видах сполучення. Менш значними транспортними вузлами є міста Коломия, Калуш, Рогатин, Надвірна, Косів.

З метою інтеграції транспортної системи Івано-Франківської області у загальноєвропейську систему транспортних мереж на території України формуються транспортні коридори, заходи з розбудови яких передбачені Програмою створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 1998 р. за №346.

Напрямки проходження мережі транспортних коридорів в межах Івано-Франківської області такі:

автомобільні, що намічені до будівництва:

- **Європа-Азія** – Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Вінниця – Кіровоград – Дніпропетровськ – Донецьк - Ізварине;
- **Крітський №5** Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Підгайці;

На сьогодні транспортна система області потребує подальшого удосконалення і розвитку.

Нижче наведена характеристика існуючого стану транспортної системи області і основні проблеми, що постали в транспортній галузі.

7.1 Автомобільні дороги і автотранспорт

Івано-Франківська область має достатньо розвинену мережу автомобільних доріг. По території області проходить 4110,5 км автомобільних доріг загального користування, із них всі дороги мають тверде покриття. Протяжність автомобільних доріг державного значення – 1154,2 км, а місцевого значення – 2956,3 км.

Щільність мережі автомобільних доріг в межах Івано-Франківської області становить 295 км/тис.км², що вище середнього показника по Україні (274 км/тис.км²) в 1,08 разів.

Усі райони області, окрім Верховинського, Долинського, Надвірнянського та Рожнівського районів, мають показники щільності автодоріг вище за середній показник України.

Схемою планування території області передбачені наступні заходи по будівництву транспортних коридорів:

- **Європа-Азія** – Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Вінниця – Кіровоград – Дніпропетровськ – Донецьк - Ізварине;
- **Крітський №5** Косини – Івано-Франківськ – Тернопіль – Підгайці;

Протяжність суміщеної ділянки траси коридорів в межах області 118,0 км, коридор пройде через Долинський, Рожнятівський, Калуський, Галицький райони на відстані 14,0 км від м. Івано-Франківськ. Траса коридору запроектована за параметрами 1-А технічної категорії.

У межах Івано-Франківської області переважно паралельно транспортним автомобільним коридорам проектом передбачена організація ділянок альтернативних автодоріг, загальною протяжністю – 140,0 км.

З метою забезпечення швидкісного та комфортного руху на дорогах державного значення, виносу суто транзитних транспортних потоків за межі сельбищних територій населених пунктів, поліпшення екологічного стану всієї області передбачені заходи з будівництва обхідних автомобільних доріг, нових ділянок доріг державного та місцевого значення.

Таблиця 7.1-1

Об'їзні дороги, які запроектовані в межах області, та їх протяжність.

№/ №	Найменування населених пунктів	Найменування обхідних доріг	Орієнтовна протяжність обхідних доріг, км
1	м. Болехів	Східна об'їзна (а/д Н-10)	7,5
2	м. Долина	Південна об'їзна (а/д Н-10)	12,5
3	м. Івано-Франківськ	Північно-східна об'їзна (а/д Н-09)	18,7
	м. Галич	Західна об'їзна (а/д Н-09)	6,0
4	М. Бурштин	Західна об'їзна (а/д Н-09)	15,3
6	м. Рогатин	Західна об'їзна (а/д Н-09)	9,0
7	м. Городенка	Північно-західна об'їзна (а/д Р-24)	11,5
8	м. Снятин	Південна об'їзна (а/д Н-10)	8,5
9	смт Заболотів	Північна об'їзна (а/д Н-10)	6,5
	м. Косів	Західна об'їзна (а/д Р-24)	3,5
10	смт Делятин	Західна об'їзна (а/д Н-09)	11,0
11	м. Надвірна	Східна об'їзна (а/д Н-09) Західна об'їзна (проектна регіональна дорога)	9,5 5,5
12	м. Яремча	Східна об'їзна (а/д Н-09)	5,1
13	м. Богородчани	Східна об'їзна (а/д Н-09)	7,6
14	смт. Ланчин	Північна об'їзна (а/д Т-09-05)	8,0
	смт Верховина	Південна об'їзна (а/д Р-24)	9,7
15	смт. Отиня	Східна об'їзна (а/д Н-10)	4,4
16	м. Болехів	Східна об'їзна (а/д Н-10)	7,5
17	м. Долина	Південна об'їзна (а/д Н-10)	12,5
	Разом		178,7

Загальна протяжність реконструкції автомобільних автодоріг державного значення становить 655,8 км, з них:

- до параметрів I технічної категорії – 217,5 км;
- до параметрів II технічної категорії – 291,5 км;
- до параметрів III технічної категорії – 146,8 км.

На період до кінця розрахункового строку по Івано-Франківській області передбачено будівництво автодоріг, загальною протяжністю **592,5 км**

На кінець розрахункового строку загальна протяжність автомобільних доріг по Івано-Франківській області – **4703,0 км** (100% з твердим покриттям), з них державного значення **1746,7 км**, місцевого – **2956,3 км**. Щільність автомобільних доріг на розрахунковий строк становитиме 338 км/тис.км².

7.2 Автомобільний транспорт

За даними Івано-Франківського управління автобусних станції в області існує 28 автостанцій (але з них пройшли атестацію лише 18), більшість з яких на сьогодні знаходиться в задовільному стані, але в майбутньому потребує проведення реконструкції і облаштування сучасною технічною апаратурою.

Для поліпшення якості обслуговування населення області та відпочиваючих передбачаються заходи щодо посилення автобусних перевезень:

- будівництво автостанцій в населених пунктах Мислівка, Осмолода, Яблуниця, Надвірна, Бистриця, Пирого, Болехів;
- реконструкція та модернізація інфраструктури автостанцій в населених пунктах Заболотів, Кути, Яблунів, Рожнятів, Коломия-2, Обертин, Надвірна-1, Делятин, Бурштин, Галич з будівництвом критих перонів та організація в'їзду – виїзду з автостанцій для проходження, в подальшому, їх атестації;
- благоустрій існуючих автостанцій до належного технічного стану з впровадженням сучасного інформаційного забезпечення;
- подальша оптимізація мережі автобусних маршрутів у всіх видах сполучення;
- модернізація та придбання нового рухомого складу великої та середньої місткості;
- благоустрій існуючих зупинок та будівництво нових сучасних зупиночних пунктів на зовнішній мережі магістральних доріг;
- переведення автобусів і мікроавтобусів на альтернативні палива з урахуванням будівництва автомобільних газонаповнюючих компресорних станцій.

7.3. Легковий транспорт

Згідно отриманих даних, на 01.01.2015р. в області нараховується 225,7 тис. автомобілів різних форм власності (з врахуванням причепів, напівпричепів, паливних заправників).

Загальний рівень автомобілізації становить 163 авто/тис. мешканців, що більше ніж середній показник по Україні, який становить приблизно 142 автомобілів на 1000 мешканців.

З урахуванням темпів росту рівня автомобілізації й нормативних показників, очікуваний загальний рівень автомобілізації на перспективу орієнтовно зросте до 286 од. на тисячу жителів.

7.4 Залізниця

По території області проходять залізничні лінії загальною протяжністю 493,6 км, щільність мережі залізниці складає 35 км/тис. км², що приблизно дорівнює середньому показнику по Україні, який складає 36 км/тис. км². Насьогодні всі залізничні лінії Івано-Франківської області не електрифіковані.

Насьогодні в Івано-Франківській області залізниця не електрифікована, тому для покращення зв'язків області з сусідніми областями проект передбачає електрифікацію залізничних ліній:

- Стрий – Долина – Івано-Франківськ ;
- Ходорів – Івано-Франківськ – Делятин – Рахів (на першу чергу провести електрифікацію ділянки Івано-Франківськ – Ходорів);
- Делятин – Коломия - Чернівці.

На більш віддалену перспективу інститут «Діпромісто» пропонує будівництво залізничної колії стандарту 1435 мм, яка пройде у західній частині України з Волинської області (з підключенням до станції Ковель) на південь через Львівську, Івано-Франківську, Чернівецьку області з виходом до Румунії. По території Івано-Франківської області залізниця пройде у Калуському, Тисменицькому, Богородчанському, Коломийському та Снятинському районах. Протяжність залізниці в межах області – 141,0 км. На залізничній лінії передбачене будівництво залізничних станцій Снятин, Коломия, Івано-Франківськ, Калуш, які передбачено розмістити поруч з автомобільними дорогами та існуючими залізничними лініями утворивши тим самим пересадочні вузли.

На перспективу з розвитком у Долинському, Надвірнянському та Рожнятівському районах до рекреаційних закладів передбачено відродження вузькоколіїних залізничних колій стандарту 750 мм загальною довжиною до 81,0 км для екскурсійних, пізнавальних поїздок та доставки відпочиваючих до гірсько - лижних центрів, які плануються до розбудови

Крім того проектом по залізничному транспорту передбачено:

- впровадження рейкового автобусу у напрямку Львів – Івано-Франківськ;
- реконструкція та модернізація залізничних вокзалів та станцій області;
- будівництво 36 шляхопроводів на перетинах залізничних ліній з автомобільними дорогами;
- передбачити систему переїзної сигналізації та впровадження сучасних технічних засобів для поліпшення безпеки руху на залізничних переїздах;
- підвищення якості послуг пасажирам і вантажовідправникам.

7.5 Пункти пропуску

В межах Івано-Франківської області функціонує цілодобово один міжнародний повітряний пункт пропуску, що розташований в аеропорту «Івано-Франківськ». Він здійснює контроль за пасажирськими та вантажними перевезеннями.

Словаччина – Румунія – Україна», в північній частині Івано-Франківської області проектом передбачено будівництво міжнародного автомобільного пункту

пропуску «Шебені» на кордоні України з Румунією, з будівництвом регіональної автомобільної дороги державного значення протяжністю 32,0 км, будівництвом пункту сервісу та площадки для відстою вантажного транспорту.

7.6. Повітряний транспорт

На сьогодні в області функціонує міжнародний аеропорт «Івано-Франківськ», розташований у південно-західній частині міста за 4,4 км від центру міста за адресою вул. Коновальця, 264а.

Максимальна пропускна спроможність аеропорту – 150 пасажирів на приліт та 150 пасажирів на виліт за годину. Аеропорт складається з аеровокзалу (два міжнародних сектори для обслуговування пасажирів), аеродрому, диспетчерської вежі, паливної бази та інших структур.

Аеропорт Івано-Франківськ – спільна власність територіальних громад сіл, селищ, міст Івано-Франківської області та належить до спільного використання з МО України.

Злітно-посадкова смуга довжиною 2500 м є власністю МО України і використовується спільно з військовою частиною.

Аеропорт відповідає сертифікаційним вимогам аеродрому класу "В". Перон аеропорту з місцями тривалої стоянки ПС дає можливість обслуговування ПС типів: А320, Боїнг-737, Як-40, АН-24 (МС 1-2), Ту-134, Як-42, Ту-154.

Відповідно до концепції Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2020 року, передбачено реконструкція та модернізація аеропорту Херсон, заміна обладнання і модернізація засобів навігації, реконструкція пасажирського терміналу, адміністративних будівель та будівництво готелю.

У подальшому з покращенням економічної ситуації в країні, розвитком ділових контактів, туризму в Косівському районі передбачається відновити роботу аеродрому в с. Смодна по обслуговуванню місцевих повітряних ліній

Також для вирішення питання повітряного сполучення між рекреаційними районами області передбачено розміщення мережі гелікоптерних майданчиків, які забезпечать налагоджену роботу аварійно-рятувальних, медичних, санітарних служб та надання сервісного обслуговування відпочиваючим. На розрахунковий строк передбачено розмістити 17 гелікоптерних майданчиків.

VIII. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ. ГІДРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ

Фвано-Франківщина має досить розчленовану територію. Наявні негативні природні екзогенно-геологічні процеси (ЕГП): зсуви, селі, розвиток ерозійних та карстових процесів, підтоплення та затоплення територій.

Гідрографічна мережа області представлена басейнами двох великих річок: Прута та Дністра з їх притоками. Площа земель зайнятих водними об'єктами – 23677,9967 га (1,9% території області).

Основними і найбільш небезпечними видами ЕГП, розвинутими на території області, які приносять значний збиток народному господарству, є: селі, зсуви, карсти, та підтоплення і затоплення.

В області прогресує деградація земель. Ерозійні процеси розповсюджені у заплавах річок у, в основному, східній частині території області, Ерозійні явища часто поєднується з обвалами і зсувами. 805 зсувонебезпечних ділянок, загальною площею 301 км² (2,15% території), із них, є активними 95 одиниць, площею 10,8 км². В межах забудованої території виявлено 85 проявів зсувів площею 27,7 км². У зоні зсувів знаходиться 45 об'єктів господарської діяльності.

Гірська частина області є зоною ймовірного розвитку селевих процесів, що охоплює площу близько 4 тис. км² (або біля 29% області); на території Долинського, Рожнятівського та Богородчанського районів частота проходження селів є дуже рідкою – раз на 15 років. Селевий процес розвивається в межах 270 водотоків на площі 606,93 км² в басейнах найбільш селенебезпечних р.р. Прут, Чорний Черемош, Бистриця Надвірнянська. Сходження селевих потоків на території області у 2013 р. не спостерігалось.

Станом на 01.01.2014 р. на території Івано-Франківської області зареєстровано і внесено до кадастру 805 зсув загальною площею зсувів 301 км² (2,15% території), із них, є активними 95 одиниць, площею 10,8 км². В межах забудованої території виявлено 85 проявів зсувів площею 27,7 км². У зоні зсувів знаходиться 45 об'єктів господарської діяльності. В 2013 році спостерігалась тимчасова стабілізація зсувів, які були активні у 2008 та 2010 роках. Після інтенсивних атмосферних опадів, що мали локальний прояв, відбулась активізація окремих частин зсувних оесередків (у межах Косівського, Богородчанського, надвірнянського та Верховинського районів), які не призвели до катастрофічних наслідків. Основна частина зсувів зосереджена на схилах долин річок в межах пасовищ, лісів та орних земель. Ліси вкривають понад 45,6% території області. ліси і інші лісовкриті площі – 635,3 тис. га

В даному проекті приведена характеристика існуючого стану та проектні пропозиції щодо охорони та покращання стану водних об'єктів і земель області: регулювання русел річок; благоустрій водосховищ та ставків; протиаводкові заходи; меліорація земель; захист від підтоплення і затоплення; протиерозійні заходи; протизсувні заходи; протикарстові заходи; рекультивація порушених територій.

На території області з метою покращення екологічного стану та благоустрою, запобіганню шкідливої дії вод, запобіганню впливу несприятливих інженерно-геологічних природно-техногенних процесів передбачено проведення комплексу робіт з берегоукріплення, регулювання та розчищення русел річок, будівництва та реконструкції гідротехнічних споруд, захисних дамб, упорядкуванню та встановленню водоохоронних зон та прибережних захисних

смуг, проведення протизсувних, протиерозійних, та проти карстових заходів, рекультивація порушених територій та інші.

На перспективу в плані реалізації заходів з інженерної підготовки та захисту території передбачено проведення:

- будівництво (капремонт) захисних дамб – 38,0 км;
- берегоукріплення (капремонт) – 32,0 км;
- захисту від підтоплення: населених пунктів – 97 од., сільгоспугідь – 4,0 тис. га;
- регулювання (розчистка) русел рік – 306,0 км;
- розчистки водойм: ставків – 134 од., водосховищ – 3 од., технічні водойми – 14 од.;
- реконструкції осушувальних систем – 23,3 га;
- протиерозійних заходів – с/г земель – 59,5 тис. га, в т. ч. консервація земель - 23,82 га;
- протизсувні заходи – 45 об'єктів;
- рекультивації порушених територій: звалища ТПВ – 27 об'єктів/78,4 га;
- протикарстові заходи – 26 об'єктів;
- проти селеві заходи – 232,0 населених пункти;
- гідротехнічні споруди: будівництво – 5 од.; капремонт – 63 од.

IX. ІНЖЕНЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА

9.1. Водопостачання

Для забезпечення надійності водопостачання на території області необхідно вирішити наступні питання з урахуванням завдань та заходів програми «Питна вода» на 2012-2020 роки»:

- упорядкування зон санітарної охорони джерел питного водопостачання.
- паспортизація джерел та об'єктів сільського водопостачання.
- розширення використання підземних вод для питного водопостачання.
- проведення робіт по оновленню та затвердженню запасів підземних вод.
- реалізація Державної програми буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин.
- тампонаж недіючих артсвердловин та консервація безгосподарських.
- проведення комплексної реконструкції існуючих водопроводів зі збільшенням продуктивності, при необхідності.
- будівництво централізованих систем водопостачання в населених пунктах області, у яких вони відсутні.
- будівництво та реконструкція водопровідних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання, зокрема в сільських населених пунктах.
- будівництво та реконструкція водозабірних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання, першочергово у районах з найбільшими відхиленнями по якості води від встановлених вимог (Рогатинський, Городенківський, Тлумацький, Галицький, Калуський, Коломийський, Долинський, Тисменицький райони).
- впровадження станцій (установок) доочищення питної води у системах централізованого водопостачання, насамперед для водозабезпечення дошкільних, шкільних і лікувальних закладів, зокрема в сільських населених пунктах, та облаштування пунктів розливу питної води з доставкою її спеціальним автотранспортом.
- розроблення схем оптимізації роботи систем централізованого водопостачання.
- зниження енергоємності систем водопостачання.
- оснащення лабораторій здійснення контролю якості води та стічних вод сучасним контрольно-аналітичним обладнанням.
- запровадження водозберігаючих технологій на промислових підприємствах.
- створення замкнутих (безстічних) систем водопостачання на промпідприємствах.
- розробка «Схеми розвитку систем водопостачання та каналізації області».
- модернізація виробничої бази та удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства.

9.2. Каналізація

Для забезпечення надійності систем водовідведення на території області необхідно вирішити наступні питання з урахуванням завдань та заходів програми «Питна вода» на 2012-2020 роки»:

- забезпечення безперебійного відведення необхідної кількості стічних вод.
- доведення потужностей систем каналізації відповідно до потужностей систем водопостачання.
- модернізація та реконструкція очисних споруд каналізації з використанням сучасних технологій.
- впровадження новітніх технологій по переробці мулу на каналізаційних очисних спорудах.
- впровадження сучасних систем знезараження очищених стічних вод (ультрафіолетове опромінення).
- будівництво нових каналізаційних очисних споруд з використанням сучасних технологій.
- розробка та впровадження системи моніторингу скидів виробничих стічних вод у міську каналізацію, для забезпечення нормального функціонування технологічних процесів біохімічного очищення і доочищення;
- зниження енергоємності системи водовідведення.
- використання нових методів відновлення амортизованих трубопроводів.
- будівництво централізованих каналізаційних систем у населених пунктах, у яких вони відсутні.
- будівництво локальних очисних споруд сучасного типу - компактних блоків очисних споруд закритого типу.
- оснащення лабораторій здійснення контролю якості води та стічних вод
- сучасним контрольно-аналітичним обладнанням.
- розробка «Схеми розвитку систем водопостачання та каналізації області».
- модернізація виробничої бази, удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства.

9.3. Енергопостачання

Система електроенергетики Івано-Франківської області базується на використанні електроенергії, яка вироблена електростанціями, що розташовані на території області, а також електропостачання області здійснюється від зовнішніх джерел електроенергії, зв'язок з якими здійснюється по лінях електропередачі напругою 220кВ, 330кВ, 400кВ та 750кВ Західної електроенергетичної системи. Енергосистема області з'єднана по магістральним лініям електропередачі з Південно-Західною енергосистемою та електроенергетичними системами Румунії та Угорщини. За допомогою міждержавних електричних мереж здійснюється

паралельна робота ОЕС України з Європейською мережею системних операторів з передачі електроенергії ENTSO-E («Острів Бурштинської ТЕС» у складі Бурштинської ТЕС, Калуської ТЕЦ та Требле-Рікської ГЕС), а також експорт електроенергії до країн Східної Європи (Угорщини, Румунії, Словаччини) та надійне енергозабезпечення вітчизняних споживачів, приєднаних до електричних мереж української частини «Острова». Експортні поставки з «острова Бурштинської ТЕС» здійснюється максимальною величиною до 650МВт.

На території Івано-Франківської області знаходяться гідроелектричні станції: Снятинська МГЕС, Петрилівська МГЕС та Пробійнівська та дві сонячні електростанції: Богородчанська-1 СЕС та СЕС «Геліос Енерджі». Також на території області знаходиться ряд когенераційних установок та об'єкти біоенергетики на відходах деревообробки.

Опорними підстанціями області є: ПС 330/110/35кВ «Івано-Франківська», ПС 330/110/10кВ «Богородчани»), ПС 220/110/35кВ «Калуш» та абонентська ПС-220кВ «ГПП-1».

Враховуючі місцеві умови проектом пропонуються наступні основні заходи щодо розвитку електроенергетичної галузі:

- для збільшення маневрених потужностей і стабілізації управління режимами роботи об'єднаної енергетичної системи України та зважаючи на те, що блочне обладнання існуючих електростанцій області значно зношено, фізично та морально застаріле та відпрацювало свій граничний ресурс, необхідно провести технічне переоснащення, реконструкцію та модернізацію всіх існуючих електростанцій, із збільшенням генеруючих потужностей існуючих ТЕС та ТЕЦ за рахунок реконструкції існуючих енергоблоків та турбоустановок.
- для забезпечення надійного електропостачання споживачів області та покриття на розрахунковий строк зростаючих навантажень в окремих вузлах необхідно виконати будівництво нових та реконструкцію існуючих електропідстанцій та ліній електропередачі;
- важливим напрямком вдосконалення структури паливно-енергетичного балансу є перехід до раціонального поєднання традиційних та нетрадиційних джерел енергії. Альтернативні джерела енергії дозволяють не тільки економити органічне паливо, але й покращити екологічний стан за рахунок зменшення шкідливих викидів: в Івано-Франківській області найбільш перспективним є спорудження малих гідроелектростанцій.

9.4. Газопостачання

Газопостачання населених пунктів здійснюється через 85 газорозподільних станцій (ГРС) на мережі відводів від магістральних газопроводів I класу, які проходять по території області: «Іванцевичі – Долина II, III», «Долина – Ужгород – Держжордон I, II», «Торжок – Долина», «Уренгой – Помари – Ужгород», «Угерсько – Івано-Франківськ», «Угерсько – Івано-Франківськ – Чернівці», «Косів – Чернівці», «Прогрес», «Союз», «Богородчани – Долина», «Пасічна – Долина», «Кременчук – Ананьїв – Богородчани», «Пукеничі – Долина», «Київ – Захід України-II», «Більче – Волиця – Долина», «Богородчани – Івано-Франківськ», «Пасічна – Тисмениця I, II», «Тисмениця – Івано-Франківськ», «Яблунів – Вербовець», «Перемичка Прогрес – Долина», «Перемичка на ГС «Братерство», «Перемичка Прогрес, УПУ-ДУД-2» та від ГРС – через систему міжселищних газопроводів і ГГРП, ГРП, ШРП до споживачів.

Протяжність магістральних газопроводів і відводів на них складає відповідно 1447,0км і 174,0км. У складі об'єктів магістральних газопроводів побудовано дожимні компресорні станції “Долина”, “Рогатин”, “Богородчани”, “Битків”.

Перспектива системи газопостачання Івано-Франківської області вирішується за рахунок подальшої розбудови системи міжселищних та розподільчих газопроводів, ГГРП, ГРП (ШРП) з урахуванням всіх напрямків запропонованого територіального, соціально-економічного розвитку, економічного потенціалу регіону, при їх техніко-економічному обґрунтуванні і вирішенні питань фінансування відповідних проектів, на підставі існуючих замовлень і темпів їх реалізації.

Орієнтовні величини річних витрат природного газу всього по області складуть приблизно – 3408,53 млн. м³/рік.

9.5. Теплопостачання

На сьогодні пріоритет централізованого теплопостачання в Івано-Франківській області зберігається у містах обласного підпорядкування та обмежено існує у районних центрах. Того ж часу набувають поширення системи децентралізованого, автономного і індивідуального (поквартирного) теплопостачання.

Станом на 2015 рік, джерелами теплопостачання споживачів житлово-комунального сектору області є Калуська ТЕЦ, ДТЕК Бурштинська ТЕС, комунальні котельні місцевих рад – 98од. Серед котелень, підпорядкованих підприємствам комунальної теплоенергетики, 81од. працює на природному газі. Сумарна встановлена потужність котелень КП складає 872,0 МВт. Кількість встановлених котлів – 252од. Протяжність траси теплових мереж – 236,29км. Відпуск теплової енергії за рік склав 646,70 тис. Гкал, у тому числі населенню – 356,5 тис. Гкал.

Проектом намічується динаміка змін по всіх напрямках соціально-економічного розвитку районів, міських, селищних і сільських населених пунктів області. За перспективою розвитку сельбищної території області, теплопостачання існуючого та нового багатоквартирного житлового фонду, закладів та підприємств обслуговування населених пунктів вирішується через пошук шляхів оптимального поєднання систем централізованого, децентралізованого та автономного теплопостачання, на базі використання ресурсів існуючих систем і будівництва нових джерел теплоти.

Орієнтовні величини необхідного теплового потоку всього по області складуть – 3363,61 МВт.

9.6. Санітарне очищення

Для забезпечення надійності системи санітарного очищення на території області необхідно вирішити наступні питання, з урахуванням завдань та заходів «Регіональної цільової програми поводження з твердими побутовими відходами в області до 2016 року»:

- охоплення системою збирання, заготівлі та утилізації відходів всіх населених пунктів області;

- оновлення контейнерного господарства та парку смітєвозів, облаштування контейнерних майданчиків;
- розробка та затвердження схем санітарної очистки населених пунктів області, орієнтованих на роздільний збір ТПВ;
- розробка та затвердження місцевих програм поводження з твердими побутовими відходами;
- відпрацювання системи роздільного збирання ресурсоцінних фракцій твердих побутових відходів у великих населених пунктах області, розвиток відповідної інфраструктури;
- ліквідація несанкціонованих звалищ побутових відходів;
- оформлення правоустановчої документації діючих звалищ та полігонів ТПВ у відповідності з чинним законодавством;
- реконструкція діючих полігонів задля приведення їх санітарного та технічного стану у відповідність з діючими вимогами;
- будівництво сучасних полігонів ТПВ тимчасового складування відсортованих твердих побутових відходів. Упорядковане складування на полігонах невідсортованих побутових відходів (зокрема органічних) за допомогою спецтехніки, з урахуванням перспектив видобування та утилізації на них біогазу;
- впровадження в п'яти умовних округах проектів та будівництво комплексів з переробки та утилізації ТПВ, введення в експлуатацію сучасних сортувально-переробних комплексів з полігонами для захоронення неутилізованого залишку, що передбачає введення тільки тих потужностей, обладнання яких сертифіковано, а технології відповідають вимогам європейських стандартів щодо охорони довкілля;
- впровадження системи двоетапного транспортування відсортованих побутових відходів до центрів переробки ТПВ у відповідному окрузі з першочерговим охопленням населених пунктів зі значними об'ємами утворення сміття;
- охоплення всіх населених пунктів області роздільним збиранням ТПВ і з подальшим їх транспортуванням до центрів переробки;
- переробка та використання всіх зібраних ресурсоцінних складових побутових відходів.

Х. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

Показник	Одиниця виміру	Значення показників	
		Вихідний рік	Розрахунковий строк
Територія схеми планування, всього	тис. км²	13,9	13,9
у тому числі:			
– території населених пунктів	тис. км ² / %	4,5/32,0	4,6/33,1
– території сільськогосподарського використання за межами населених пунктів	тис. км ² / %	2,7/19,4	2,6/18,7
– лісовкриті території за межами населених пунктів	-//-	6,4/46,0	6,7/48,0
– інші території	-//-	0,4/2,5	0,01/0,2
Території та об'єкти природно-заповідного фонду *з урахуванням об'єктів в межах наявного ПЗФ	-//-	212630,18*	249612
Населення, всього	тис. осіб	1382,6	1493,6
у тому числі:			
– міське	тис. осіб / %	602,7/43,6	661,3/44,3
– сільське	-//-	779,9/56,4	832,3/55,7
Структура зайнятості у господарському комплексі:	тис. осіб / %	547,8/100,0	634,8/100,0
Первинний сектор (сільське господарство, мисливство та лісове господарство; рибальство, рибництво; добувна промисловість)	-//-	161,1/29,4	99,4/15,7
Вторинний сектор (переробна промисловість; виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; будівництво; транспорт та зв'язок)	-//-	111,9/20,4	160,9/25,3
Третинний сектор (торгівля та ремонт; діяльність готелів та ресторанів; фінансова діяльність; операції з нерухомим майном; державне управління; освіта; охорона здоров'я та надання соціальної допомоги; надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту)	-//-	274,8/50,2	374,5/59,0
Загальна кількість населених пунктів	одиниць	804	804
у тому числі:			
– міст	-//-	15	15
– селищ міського типу	-//-	24	24
– сіл	-//-	765	765
Щільність населення	осіб/км²	99,5	107,5
Сумарна одноразова місткість закладів лікування, відпочинку та туризму, у тому числі:	тис. місць	23,5	250,2
– закладів цілорічної дії	-//-	23,5	250,2

Показник	Одиниця виміру	Значення показників	
		Вихідний рік	Розрахунковий строк
Загальна довжина залізничної мережі	км	493,6	750,6
Довжина автомобільних доріг	-//-	4110,5	4703,0
у тому числі:			
– з твердим покриттям (усього)	-//-	4110,5	4703,0
– ґрунтових	-//-	-	-
Довжина доріг державного значення, всього, з них:	-//-	1154,2	1746,7
з них:			
– міжнародні (М)	-//-	33,1	36,3
– транспортних коридорів	-//-	-	118,0
– національні (Н)	-//-	412,2	531,8
– регіональні (Р)	-//-	372,6	603,4
– територіальні (Т)	-//-	336,1	457,2
Довжина доріг місцевого значення (обласних, районних), всього	-//-	2956,3	2956,3
в тому числі з твердим покриттям	-//-	2956,6	2956,6
Щільність транспортної мережі:			
– залізничної	км/100 км ²	350	540
– автомобільної	-//-	295	338
Сумарне електричне навантаження	тис. кВт	319,50	817,34
Виробництво електроенергії	млн. кВт·год/рік	10366,0	≈12000,0
Споживання електроенергії	-//-	1733,3	3413,13
Довжина ЛЕП			
у тому числі напругою, кВ:			
– 330 кВ	км	595,65	699,65
– 400 кВ	км	197,40	197,40
– 750 кВ	-//-	257,80	257,80
Споживання тепла	МВт	н.д.	3363,61
Споживання природного газу	млн. м³/рік	762,14	3408,53
Загальний обсяг водоспоживання	тис. м³/добу	92,19	575,45
Загальний обсяг водовідведення	-//-	123,53	496,86

XI. ДОКУМЕНТИ